

MN

ĽADOVEŇ-JAHODNÍKY-TOMČANY: Spoluprácou možno riešiť problémy
STRED: Klientske centrum na námestí v bývalej Neografii sa ďalej pripravuje
PODHÁJ-STRÁNE: Ďalšie drobné zlepšenia pre každodenný život občanov
SEVER: Projekt Martinskej terasy stále rezonuje medzi občanmi
KOŠÚTY: Rozprávková krása na jazierku (vodník, prievozník, víla)
ZÁTURČIE: Pribudli chodníky, altánok, zrekonštruovali ihrisko
PRIEKOPA: O rozhodnutiach zastupiteľstva, o zvyšovaní daní a poplatkov

Prezidentka Zuzana Čaputová v Martine

Prezidentku Z. Čaputovú pozdravila aj Amálka Harajdičiová z folklórnej skupiny Kalužiar.

NOVEMBER nie je len história

Keď sa o piatku 17. novembra 1989 už horúčkovo hovorilo v Prahe a Bratislave, v Martine sa ešte nič nedialo. No už v pondelok 20. novembra rokovali herci s predstaviteľmi a od utorka sa začali verejné zhromaždenia občanov. Najprv v Divadle SNP, potom pred divadlom a ďalej na Námestí SNP. Okrem toho študenti LF UK vyhlásili štrajk a spolu s hercami navštevovali podniky a diskutovali s pracujúcimi o udalostiach v Prahe a o riešení problémov a smerovaní spoločnosti. Nasledoval 27. novembra generálny štrajk, 29. novembra Dialóg VPN v športo-

vej hale, 1. decembra bolo na ONV rokovanie o vytvorení materiálnych podmienok pre činnosť VPN, 2. decembra vyšlo 1. mimoriadne číslo Života Turca, kde prvýkrát VPN, herci a študenti masovo oslovili verejnosť mesta a regiónu. Potom prišli okružie stoly, rekonštrukcie mocenských orgánov – miesto členov KSC doplnenie členov nekomunistických strán a nestraníkov. Tento vývoj postupne prerastal aj do fabrík, inštitúcií a organizácií a, našťastie, bol komplikovaný, ale bez vyhrotených situácií a bez použitia ozbrojených komunistických Ľudových milícií. Sprevá-

V utorok 29. októbra (po uzávierke novín) navštívila Martin prezidentka SR Zuzana Čaputová. Na úvod ju primátor mesta J. Danko privítal kyticou a chlebom a soľou a po krátkych rozhovoroch s občanmi nasledovalo oficiálne stretnutie. V programe potom bol zápis do pamätnej knihy, polozenie venca k Tatabanke na počesť 101. výročia vzniku ČSR, návšteva Jesseniovej lekárskej fakulty UK a Univerzitetnej nemocnice. Na záver návštevy položila Z. Čaputová kyticu na Národnom cintoríne k pomníku Milana Hodžu.

Autor, foto: (bk)

dzalo ho obnovenie politického života, mimoriadna aktivita občanov, odstraňovanie rôznych deformácií, mimoriadny vzrast informovanosti a príprava prvých slobodných volieb po viac než 40 rokoch. November 1989 a tridsať rokov rozvoja Martina a Turca po ňom možno chápať rôzne, no ťažko spochybníť, že otvoril cestu k slobode a demokracii. Ak sa nenaplnili očakávania, nádeje a predstavy z Novembra, môže to byť aj podnetom k práci pri realizácii tých očakávaní, nádejí a predstáv. Novembrová cesta sa ešte neskončila.

Autor: (bk)

NAVŠTÍVTE FESTIVAL KLOBÁS!

Milí klobasiari, pozývame vás na MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL KLOBÁS 2019, ktorý sa uskutoční v sobotu 9. novembra v areáli Penzióna Ľadoveň. Nenechajte si ujsť najväčšiu akciu v Martine s bezplatným vstupom!

Aktuálny ročník tohto jedinečného festivalu má niekoľko novinek. Súťažiaci nebudú platiť štartovné, čím hlavný organizátor Martin Kalnický dodržal svoj sľub spred roka. Ďalšou novinkou je, že k trom doterajším súťažným kategóriám pribudne ďalšia – o najexotičnejšiu klobásu. Premiéru bude mať tiež Beer Fest s čapovaným tankovým plzenským pivom. Všetko podstatné sa na festivale uskutoční vo veľkom stane, kde návštevníkov poteší pestrý hlavný program (vyvrcholením bude koncert skupiny Horkýže Sliže), ako aj bohatá tombola (prvá cena osobný automobil). Navštívte MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL KLOBÁS 2019, na ktorom zažijete fantastickú atmosféru, návrat k tradíciám, skvele sa zabavíte a prežijete deň plný nevšedných zážitkov! Oplatí sa vám prísť!
Pozn.: Viac o festivale na str. 2.

Autor: (fch)

Editoriál

Mgr. MARTIN KALNICKÝ

MESTSKÉ NOVINY pripomínajú v týchto dňoch nadchádzajúce 30. výročie Novembra 1989, ktorý priniesol o.i. aj slobodu tlače – a napriek tomu, že ich občania prijali, bez podpory mesta zápasia o svoju existenciu. Podrobne informujeme o zastupiteľstve, ktoré prijalo rad zásadných opatrení,

zasahujúcich do každodenného života Martinčanov. Tradične si všimame dianie v mestských častiach, postupne odstraňujúcich menšie i väčšie nedostatky, ktoré vám strpcujú život. Osobitný priestor venujeme našej kultúre, pričom Kultúrna scéna vám ponúkne rad podujatí v rámci

Dní sv. Martina. Do nich zapadá aj výnimočný Festival klobás na Ľadovni. No a nechýba bohaté spravodajstvo a publicistika zo športu a „čerešničkou“ je materiál o festivale Hory a mesto. **Vaše podnety a námety nám môžete poslať na email: redakcia@mestskenoviny.sk**

Najväčšia bezplatná akcia v meste – MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL KLOBÁS

Martin Kalnický (vpravo) opäť rád privíta všetkých súťažiacich. Foto: Martin Ferencík

Duo heligonkárov Majerčíkovicov rozsieva výbornú náladu. Foto: Martin Ferencík

Hlavný organizátor MEDZINÁRODNÉHO FESTIVALU KLOBÁS 2019 Martin Kalnický informoval MESTSKÉ NOVINY o aktuálnej situácii ohľadne tohto podujatia, ktoré sa uskutoční v sobotu 9. novembra v areáli Penziónu Ladoveň.

ORGANIZÁCIA: „Robíme maximum pre to, aby bol tohtoročný MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL KLOBÁS (5. ročník podujatia,

ale s nultým ročníkom v roku 2014 to bude už šieste pokračovanie – pozn. red.) znovu na vysokej úrovni. Trochu nám komplikuje situáciu to, že mesto Martin práve v deň konania nášho klobasového festivalu organizuje pre delegácie z partnerských miest výjazd mimo regiónu Turiec, čo ma nemilo prekvapuje. Považujem to za krok späť, lebo všetci by sme sa mali snažiť o podporu cestovného ruchu v Martine a okolí. Naše podujatie

je nielen o tom, kto vyrobí najlepšie klobásky. Je to akcia, na ktorej sa stretnú ľudia z viacerých krajín, široké spektrum všelijakých národností, kde sa prehľbia vzťahy a nadviažu nové priateľstvá. Napriek všetkému budeme mať kvalitnú účasť. Som rád, že opäť prídu súťažiaci z Vojvodiny z Báčskeho Petrovca, ale prihlásili sa aj ďalšie zahraničné tímy. Organizovať takéto podujatie, na ktorom majú návštevníci i súťažiaci bezplatný vstup, a ani predajcovia za svoj stánok neplatia žiadny poplatok, nie je jednoduché. Museli sme vynaložiť veľa úsilia, aby sa nám to podarilo finančne pokryť. Chcem sa poďakovať všetkým partnerom a sponzorom, ktorí nám pomáhajú. Veľmi si to vážim.“

NOVINKY: „Pred rokom som pred publikom povedal, že v roku 2019 už súťažiaci nebudú platiť štartovné, a tento sľub som splnil. Každý z prihlásených tímov (počet sme stanovili na 40) má bezplatný vstup. Zaujímavosťou je, že registrujeme aj prihlášku detského tímu z Martina. Novinkou je, že okrem tradičných

kategórií (Cena odbornej poroty, Hlas ľudu, Cena Penziónu Ladoveň) vyhlásime aj víťaza novej kategórie o najexotickejšiu klobásku. V tejto súvislosti musím povedať, že súťažné tímy majú voľné ruky, akou netradičnou zmesou črievko naplnia, ale aby to s tou alternatívou nepreháňali, vymysleli sme si podmienku, že jeden z členov tímu bude musieť klobásku po ugrilovaní zjesť. Ešte chcem dodať, že tohto roku bude jednou zo sprievodných akcií aj súťaž v robení masla.“

HLAVNÝ PROGRAM:

„Moderátormi akcie, ktorá sa vo veľkom stane začne o 10. h prezentáciou tímov, bude osvedčená dvojica – Ľubomír a Veronika Paulovičovi. Nasleduje slávnostný sľub súťažiacich, vystúpenie Spolku petrovských žien, predstavenie tímov, hra na fujare, vystúpenie folklórného súboru Petrovčan a speváckeho súboru z Turca, plieskanie bičom, vyhodnotenie súťaže a tomboly. Vrcholom hlavnej časti programu bude koncert skupiny Horľáky Slíže (začiatok o 15:30 h). Záverečným bodom bude svätomartinská zábava pri cimbalovej hudbe v Penziónu Ladoveň (predaj vstupeniek na webovej stránke festivalklobas.sk – pozn. red.), kde je to limitované na 120 miest.“

TOMBOLA: „V spolupráci s našimi partnermi pripravíme hodnotné ceny do tomboly. Prvou cenou bude osobný automobil, druhou profesionálny gril od firmy Komado Joe, treťou bicykel z Max športu, ale budeme rozdávať aj ďalšie ceny. Stačí si kúpiť tombolový lístok v hodnote 50 centov a potom dúfať, že sa na nás pri žrebovaní usmeje šťastie.“

BEER FEST: „Jednou z ďalších noviniek bude Beer Fest, v rámci ktorého sa bude v štyroch pípach čapovať tankové plzenské pivo (pollitra za jedno euro). Chceme, aby boli neoddeliteľnou súčasťou tohto pivného festivalu chutné praclíky, ktoré vyrábame v Penziónu Ladoveň. Okrem toho budú mať návštevníci k dispozícii aj tzv. food zónu s pečeným prasiatkom na námestíčku vytvorenom z predajných stánkov (kapacita 20). Toto domčekové drevené mestečko bude tohto roku o niečo väčšie ako vlani.“

PRE DETI: „Veľmi dôležitou súčasťou festivalu bude detský program (divadelné predstavenia, chodenie na chodúľoch, množstvo animačných programov a ďalšie atrakcie), ktorý sa uskutoční nezávisle od počasia vo vyhrievanej nafukovacej tenisovej hale. Pre deti, o ktoré sa bezplatne postarajú animátori, sme zabezpečili aj občerstvenie. Snažíme sa touto hrovou formou zapojiť do festivalu najmladšiu generáciu, ktorá raz prevezme štafetu, aby tradícia výroby klobás zostala zachovaná.“

KLOBASIARI: „Vlani sa festivalu zúčastnilo vyše päťtisíc priaznivcov. Verím, že teraz to môže byť ešte viac. Dúfam, že vyjde počasie. Návštevníkov chceme požiadať o to, aby sa riadili pokynmi príslušníkov mestskej polície, čo sa týka organizácie dopravy a parkovania na sídlisku Ladoveň. Mili klobasiari, verím, že vás nesklameme, že sa dobre zabavíte a zažijete veľa príjemných zážitkov. Navštívte MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL KLOBÁS 2019 a nebudete ľutovať. Máte sa na čo tešiť. Všetci ste vítaní!“
Autor: Ľubomír Chochula

Družstvo z Báčskeho Petrovca vlani najviac zaujalo porotu. Foto: Ich

Ladoveň pohľadom občanov – na podnety odpovedá poslanec Marek Belák Pri dobrej spolupráci sa problémy riešia rýchlo

Naše najväčšie sídlisko poskytuje množstvo podnetov na zlepšenie životných

podmienok. S niektorými sa občania obracajú na výbor mestskej časti, s inými na poslancov alebo redakciu. O stanovisko k podnetom občana sme požiadali poslanca tejto mestskej časti Marka Beláka.

Už tretí týždeň je v okolí kontajnerov na komunálny odpad, pre „naš“ dom (Majakovského 1-4) uložená hromada suchých konárov. Osobne som minimálne 2x zaregistroval, že okolo prechádzal traktor fy BRANTNER aj s „rukou“ na nakladanie a na pripojenej vlečke mal podobný drevný odpad, ale pri tom „našom“ len pribrzdil, vodič sa pozrel a pokračoval v jazde ďalej. Bohužiaľ, sledoval som to z okna svojho bytu a nedokázal som ho včas zastaviť, aby som sa spýtal, prečo tie suché konáre nenaložil. Prosím, zabezpečte, aby tie suché konáre konečne zmizli, a spýtajte sa BRANTNERA, prečo to trvalo tak dlho. Dakujem. Ing. Ján Lúdik, Bytový dom Majakovského 1 – 4, Martin

- Dakujem pánu Lúdikovi za podnety. Obyčajne to prebieha tak, že keď ako poslanec dostanem takéto námety, prednesiem to na výbore mestskej časti (VMČ) Ladoveň-Tomčany-Jahodníky. No v tomto konkrétnom prípade sa to dá vyriešiť jedným telefonátom. Nie tak dávno som takto riešil dva podobné prípady. Myslím, že to bude fungovať aj teraz. Treba zavolať na mestský úrad na komunálny odbor, upozorniť kompetentných pracovníkov, že je tam takýto problém a pracovníčka, s ktorou som to ja riešil, sa o to postarala a ešte v ten deň mi dala vedieť. V tomto prípade budem postupovať podobne. A dokonca viem, že aj Brantner má na svojom webe číslo, na ktoré môžu občania volať takéto podnety a Brantner tiež rieši takéto veci bez meškania. Čiže môže sa ten čas riešenia a cesta aj skrátiť, občana to stojí tú istú prácu – či zavola alebo mailuje poslancovi, na mesto alebo rovno do Brantnera. Ideálne by bolo, keby občania vedeli, kam majú v takýchto prípadoch zavolať. Možno by bola dobrá nejaká informačná kampaň, aby ľudia vedeli, kam volať v prípade určitých konkrétnych podnetov. Ale nie je problém – sme ich poslanci, ak zavolajú nám, vybavíme to my.

Za „naším“ domom (Majakovského 1 - 4) boli v minulosti vysadené stromy, borovice a sakury. Niektoré z nich sa ale neprijali a vyschli,

konkrétne 1 borovica a 1 sakura, a ich sušiny už dlhší čas zbytočne špatia priestor za „naším“ domom, kde boli vysadené. Trávnik je pravidelne kosový, za čo ďakujeme, ale tieto sušiny si nikto nevšima. Dokážete, prosím, zabezpečiť ich výrub a prípadne výsadbu nových stromov na pôvodné miesta? Dakujem. Ing. Ján Lúdik
- Nepoviem vám teraz z hlavy, či aj pre odstraňovanie suchých stromov treba žiadať nejaké extra povolenia a schvaľovať to siahodlhým procesom... Podľa mňa by sa to mohlo jednoducho nahlásiť na mestský úrad – podobne ako v prípade tých konárov. A podobne aj v tomto prípade sa o to zrejme firma Brantner postará. Druhá otázka je, prečo tie stromčeky vyschli. Často sa tvárimo, ako ideme zachraňovať prírodu, vysadíme množstvo stromov v mestách aj mimo nich, ale to nestačí. Tie stromy potrebujú, hlavne kým sa uchytiť, aj starostlivosť, najmä vlahu. Mnohé stromčeky, hlavne brigádnicky vysadené, už takto povysychali. Druhá možnosť je, že tam boli nejakí chuligáni, ktorí ničia, čo môžu, a tretia možnosť je, že boli poškodené pri výsadbe, alebo boli zasadené na mieste, kde je v zemi niečo po stavbe, možno toxické, stavebný odpad a pod., takže tie stromčeky sa ocitli na nesprávnom mieste. Predložím túto požiadavku na VMČ, nech sa to dostane na mesto aj oficiálnou cestou.
Autor, foto: (bk)

Osobnosti

Juraj Langsfeld

Národovec, dobrovoľnícky poručík v revolúcii 1848-1849, učiteľ (* 16. 10. 1825 Sučany - † 22. 6. 1849 Kremnica). Nedokončil štúdium na ev. lýceu v Kežmarku a kolégiu v Prešove a musel si zarábať na živobytie. Pôsobil ako pomocný učiteľ v Žabokrekochoch a Turči Sv. Martine. Príležitostne „zaskočil“ za sučianskeho farára O. Hodžu. Na jeseň 1848 bol väznený. V čase druhej, tzv. zimnej výpravy slovenských dobrovoľníkov sa J. Langsfeld stal členom dobrovoľníckeho zboru a 17. januára 1849 už spolu s J. M. Hurbanom a E. Štúrom rečnil na sučianskom ríniku. Vďaka jeho osobnému nasadeniu vstúpilo medzi dobrovoľníkov okolo 50 mužov zo Sučian a 70 z Turian. Za jeho najväčší bojový úspech možno pokladať obranu šútovskej úžiny, kde zabránil prieniku honvédov do Turca. No napokon ho 21. júna chytili a odviekli do Kremnice pred štatársky súd a 22. júna ho popravili. V rámci tzv. letnej výpravy na podnet kapitána Jána Francisciho telesné pozostatky J. Langsfelda exhumovali a pochovali do posvätej pôdy. Na hrobe zasadili dve lipy a vztýčili železný kríž. Po rakúsko-uhorskom vyrovnaní (1867) bol však pomník zničený. Zmena nastala až po vzniku Československej republiky. Iniciátormi dôstojného uctenia pamiatky J. Langsfelda sa stal turčiansky rodák, advokát Pavel Fábry (ktorý prispel na pomník aj sumou 5000 korún) a spisovateľ Jozef Gregor Tajovský. Medzi rečníkmi bol aj turčiansky župan Igor Dula. Už v medzivojnovom období existovali v Martine kasárne J. Langsfelda, v súčasnosti má čestný názov Prápor výcviku J. Langsfelda v Martine. V jeho rodnom dome je múzeum obce. V Sučanoch je po ňom pomenovaná ulica, podobne aj v Martine v Jahodníkoch.
Zdroj: historickarevue.com, osobnosti.sk

Osobnosti

Ferdinand Hoffmann

Režisér, dramaturg, prekladateľ (* 12. 2. 1908 Žilina - † 22. 1. 1966 Buenos Aires) Absolvoval štúdium architektúry na ČVUT v Prahe nedokončil. V r. 1932-38 bol tajomníkom Ústredia slovenských ochotníckych divadiel (ÚSOD) v Martine, zároveň v r. 1934-39 redaktorom mesačníka Naše divadlo a Divadelnej knižnice. V r. 1938 riaditeľ a dramaturg Východoslovenského národného divadla v Košiciach, v r. 1939-41 režisér a dramaturg činohry SND, 1941-42 vojak slov. armády na východnom fronte, 1942-45 šéf kultúrneho odd. Úradu propagandy v Bratislave. V r. 1945 emigroval do Talianska, neskôr do Argentíny. Patril k významným slov. divadelným režisérom a dramaturgom, priniesol z Prahy na Slovensko množstvo umeleckých podnetov, ovplyvnený najmä K. H. Hilarom. Výrazne sa to prejavilo v jeho práci v Slovenskom spevokole, kde sa orientoval na inscenačné stvárnenie vrcholných diel európskeho i amerického divadelníctva, v SND režijne pripravil diela svetových klasikov. Zameriaval sa na spoločenský kriticismus, v tomto duchu inscenoval aj hru J. Barča-Ivana Mastný hmiec (1940) i hru M. Rázusovej-Martákovej Jánošík (1941), ktoré vyvolali búrlivú polemiku. Po rozporoch s vedením SND z neho odišiel, poslali ho na východný front, do štátnej služby sa vrátil na podnet T. J. Gašpara. Venoval sa aj prekladateľskej činnosti dramatických a operných diel, v publicistickej tvorbe sa venoval divadelnej kritike a teatrologickým štúdiám. V emigrácii sa zapájal do krajskej činnosti, r. 1959 patril k spoluzakladateľom a aktivistom Zahranickej Matice slovenskej, režijne pracoval v divadelnom súbore pri Slovenskom kultúrnom spolku v Buenos Aires.

Zdroj: Lexikón osobností Martina, foto: Literárny archív SNK

Klientske centrum v Martine by sa malo začať robiť o rok

Toto bude klientske centrum štátnej správy, biely rohový objekt na Ul. M. R. Štefánika a Thurzovej ul.

Už nejakú dobu sa hovorí o zriadení klientskeho centra v časti priestorov bývalej tlačiarne Neografia na Vajanského námestí. Preto sme požiadali prednostu Okresného úradu v Martine Marcela Mat'ovčika o aktuálne informácie.

Marcel Mat'ovčík

Ako to vyzerá s projektom klientskeho centra v Neografii?
- Projekt klientskeho centra štátnej správy pokračuje.

Konkrétne: momentálne sa pripravujú všetky podklady pre začatie územného konania, to znamená vyjadrenia všetkých zainteresovaných orgánov a inštitúcií, čakáme na posledné dve vyjadrenia, a to z odboru životného prostredia nášho okresného úradu, kde musíme urobiť tzv. malú EIA (posúdiť vplyvy na životné prostredie). Čakáme na výsledky komunikácie ministerstva vnútra – okresného úradu s ministerstvom vnútra – odborom nehnuteľného a hnutel'ného majetku a s firmou, ktorá realizuje celú projektovú dokumentáciu. Predpokladám, že do mesiaca až dvoch by sme mali podklady pre ministerstvo vnútra v rámci medzirezortného pripomienkovacieho konania. Druhá vec – pripravujeme rokovanie s mestom Martin ohľadne parkovacích miest a dopravy. Budúci týždeň bude k tomu

rokovanie. Mestský úrad uplatnil napr. požiadavku, aby sme ku klientskemu centru vybudovali parkovisko, ale ministerstvo vnútra nemôže investovať na cudzích pozemkoch a v okolí budúceho klientskeho centra nemáme žiadne pozemky. Takže neviem o tom, že by sa na ministerstve rozpracúval aj variant povedzme spoločnej výstavby podzemného parkoviska na Vajanského námestí. Momentálne ešte nie je známe, aké funkcie budú v budúcnosti plniť susedné objekty bývalej tlačiarne, ale podľa doterajších informácií by tam mal byť aj parkovací dom. Keď budú tieto dva podklady k dispozícii, zvoláme územné konanie všetkých dotknutých a tam bude možné ešte uplatniť pripomienky, t.j. spolujateľ a bývalej Neografie, mesta, komunikácií, správcov inžinierskych sietí. Chceli by sme to uzavrieť do konca roka a potom nasleduje stavebné konanie, podanie žiadosti o stavebné povolenie.

Pre tieto stupne prípravy je už potrebný aj projekt – ako je ďaleko?

- Zároveň so spomínaným prebiehala projektová príprava a v rámci nej aj presné nacenenie celej investície. Tieto podklady boli v auguste zaslané vláde SR, pretože podmienkou realizácie je súhlas vlády, lebo ide o tzv. nadlimitnú investíciu. Súhlas vlády vidíme ako veľmi reálny, pretože budova je už vo vlastníctve štátu.

Ako je klientske centrum riešené?
- Súčasťou prípravy projektov bola aj komunikácia s projektantmi, aby

sme doriešili, kde budú umiestnené jednotlivé úrady a organizácie, kde bude kataster, kde pozemkový úrad, lesný úrad, kde bude okresný úrad – ktorý tiež prejde z budovy mestského úradu do klientskeho centra. Takisto tam budú sústredné aj policajné zložky – tak vyšetrovatelia zo Starej Ladovne zo Sklabinskej ul., ako aj dopravná polícia spod Hostihory a z Ul. A. Pietra (spod „slimáka“). Nevylučujem, že niektoré činnosti dopravnej polície budú umiestnené na Ul. A. Pietra, čo je tiež náš, štátny objekt. Zatiaľ nie je doriešené, čo ďalej s priestormi na mestskom úrade, pretože tu je štát spolujateľom spolu s mestom a okresným súdom.

Ktoré časti býv. Neografie budú zrekonštruované na klientske centrum štátnej správy?

- My vlastnime bývalú výrobnú halu, t.j. najsevernejšiu budovu na Ul. M. R. Štefánika a celý trakt na Thurzovej ul. po bývalú nákladnú bránu. Vstup bude v severovýchodnom rohu tohto objektu. V suteréne bude vytvorených cca 70 parkovacích miest miesta pre služobné autá jednotlivých štátnych úradov a pre klientov bude slúžiť cca 20 miest na 1. poschodí na Thurzovej ul. s vjazdom bývalou nákladnou bránou.

Klientske centrá nie sú už novinkou, takže predpokladám, že ich koncepcia sa nejakou uplatní aj tu.

- Áno. Platí koncepcia, že sa celá štátna správa, momentálne umiestnená vo viacerých objektoch v rôznych častiach mesta, sústredí do nového klientskeho centra. T.j. vrátane vydávania občianskych či vodičských preukazov, čo je v súčasnosti v KC na mestskom úrade. Koncepciou je vybaviť podľa možnosti všetko na prízemí centra na počkanie.

Kedy sa začne rekonštrukcia priestorov?

- Je predpoklad, že stavebné konanie sa začne začiatkom roka 2020 a samotné realizačné práce by sa mali začať takto o rok, koncom roka 2020.

Autor, foto: (bk)

Projekt Martinské terasy medzi občanmi stále rezonuje

Magdaléna Veselovská v lokalite, kde sa má realizovať výstavba. Foto: I'ch

V utorok 15. októbra sa uskutočnilo územné konanie k stavbe zhruba 100 rodinných domov nad Severnou ul. a Košútmi v rámci projektu Martinské terasy. Pri tejto príležitosti sme oslovili niektorých účastníkov tohto stretnutia, ako aj zástupcu investora.

Magdaléna Veselovská (Severná ul. č. 4): „Protestujem proti tomu, aby bola Severná ul. rozšírená a prispôbená k prejazdu všetkých áut, ktoré ňou budú prechádzať z domov, ktorých výstavba sa má uskutočniť. Zarážajúce je aj to, že nikoho z kompetentných nezaujímal, či naše paneláky, ktoré stoja na pylónoch bez pevného základu, nápor toľkých áut vydržia bez ujmy. Myslí si, že statika a stabilita týchto domov by bola v ohrození. Kto sa zaručí za to, že nedôjde k poškodeniu domov? Kto ustráži to, aby tadiaľ premávali len osobné autá, a nie vozidlá s ťažkým nákladom? Vieme, že existujú nielen slušní vodiči, ale, žiaľ, aj piráti, ktorí ohrozujú životy iných. A cez Severnú ul. prechádzajú aj deti do školy. Okrem väčšieho bezpečnostného rizika sú tu ďalšie negatíva: zhorší sa životné prostredie, koncentrácia výfukových plynov stúpne snáď až trikrát, bola by zvýšená prašnosť a mali by sme tu veľký hluk.“

Zuzana Vonsová (poslankyňa za MČ Sever): „Občania boli sklamaní z tohto územného konania k stavbe rodinných domov Martinské terasy. Na toto stretnutie sa dobre pripravili,

odovzdali stavebnému úradu pripomienky a námietky k tejto investičnej akcii. Konkrétne, poukazovali na to, že by boli porušené zákony, keby sa v danej veci pokračovalo. Občania nie sú a priori proti výstavbe rodinných domov, ale nesúhlasia s dopravným prepojením Martinských terás cez Severnú ul. na križovatku ulíc Severná a Jilemnického. Keďže automobilová doprava je z roka na rok hustejšia, obavy občanov z hľadiska bezpečnosti sú opodstatnené. Pustiť do tejto dosť preťaženej križovatky ďalšie vozidlá z Martinských terás by bolo nezodpovedné. Občania nás poslancov pred rokom vyzvali, aby sme si vyžiadali od investora odbornú štúdiu dopravnej priepustnosti na tejto frekventovanej križovatke na Severe. Aký by bol vývoj dopravy, či to bude bezpečné atď. Vedenie mesta sme trikrát žiadali, aby súkromný investor poskytol poslancovi za Sever túto štúdiu. Potrebujeme si to preštudovať a prekonzultovať s odborníkmi, ktorí sa vyjadria, či je to v poriadku a naše obavy o bezpečnosť na Severnej a Hurbanovej ul., ako aj na križovatke Severná-Jilemnického sú zbytočné, alebo nie. Druhý podnet z mojej strany sa týkal toho, že investor do začatia územného konania nemal trojpätinový súhlas poslancov na prenájom cestičky zo Severnej ul. popri cintoríne. Tento súhlas potrebujeme na to, aby mohol túto komunikáciu rozšíriť na sedem metrov širokú cestu. Uvidíme, aký bude teraz postup, či stavebný úrad akceptuje pripomienky a námietky účastníkov územného

konania, čo sa bude diať, lebo tu nejde len o bezpečnosť, ale aj o životné prostredie. Zákony musí rešpektovať každý. Preto občania, ak neuspeli v tomto bode, tak sú odhodlaní pristúpiť k ďalším legitímnym krokom, dokonca zvažujú aj podanie na súd.“

Jaroslav Gajdošík (konateľ spoločnosti Martinské terasy): „Projekt Martinské terasy je v súlade s územným plánom, plne ho rešpektuje, vrátane ochranných pásiem, či už nezastavateľnosti západnej strany, ochranného pásma cintorína, východného mestského okruhu a genofondovej lokality z východnej strany. Severná ul. sa nebude rozširovať. Tá je naprojektovaná a je dostatočne široká, aby prepojovala budúcu IBV s mestom. Výstavba inžinierskych sietí dopravne nebude obmedzovať Severnú ul. Doprava bude riešená poľnou cestou od Tehelnej ul. Budúci rozvoj Martina je situovaný do východnej strany mesta, tak ako to určuje územný plán. Preto je pre budúci rozvoj potrebné vytvárať podmienky na bývanie tak, aby mladí ľudia neodchádzali z mesta. Pokles obyvateľstva v Martine za ostatné obdobie je značný a alarmujúci. Má neblahý vplyv aj na financie v mestskom rozpočte, a preto treba hľadať cesty a riešenia, ako zabezpečiť bývanie pre mladých ľudí v Martine. Doprava bude mať vždy vplyv na životné prostredie, ale to je daň za to, že bývame v meste. Samozrejme, je potrebné, aby sa riešilo aj dopravné prepojenie po celej východnej strane mesta.“

Autor: Ľubomír Chochula

Osobnosti

Ján Mazúr

Verejný činiteľ, politický pracovník (* 17. 8. 1902 Martin - † 27. 10. 1972 Martin). Ľudovú školu navštevoval v Martine, potom sa vyučil za kolára v Pukanci. Tam pracoval do r. 1922 ako robotník, v r. 1922-33 v Martine v celulóžke, 1934-35 nezamestnaný, 1935-38 tajomník Červených odborov v Žiline, 1938-44 stolár v martinskej celulóžke. Po vojne bol v r. 1945-46 predsedom Okr. výboru KSS a Okr. národného výboru v Martine, 1948-50 odborový funkcionár, 1950-51 pracovník Obl. riaditeľstva celulóžok a papierní v Bratislave, 1951-55 riaditeľ celulóžky v Gemerskej Hôrke. 1956-64 predseda Mestského národného výboru v Martine, od r. 1964 na dôchodku. Zakladateľ stránickej a odborovej organizácie v celulóžke, organizátor štrajkov, podieľal sa na práci Krajského vedenia KSČ na Slovensku. Od r. 1938 budoval ilegálne bunky KSČ a odbojov hnutie v Turci 1939-40 vedúci ilegálneho vedenia KSS v Turci a väznený v Ilave, 1941-42 v Ružomberku, 1942-43 v Ilave a Bratislave. Zúčastnil sa na príprave SNP ako inštruktor V. ilegálneho ústredného vedenia KSS, bol predsedom Revolučného národného výboru v Martine. Príslušník II. čs. partizánskej brigády M. R. Štefánika. Po vojne sa zúčastnil na budovaní totalitného systému v ČSR, v r. 1945-50 člen ÚV KSS, 1945-46 a 1964-68 poslanec Národného zhromaždenia, 1969-72 Snemovne ľudu Federálneho zhromaždenia, súčasne člen SNR a pracovník odborového hnutia. V r. 1945-48, 1956-64 poslanec Okresného národného výboru v Martine a člen jeho Rady. Nositeľ viacerých štátnych vyznamenaní. Po auguste 1968 jeden z tých v Martine, ktorí vítali okupáciu. V Martine je podľa neho pomenovaná ulica na Ľadovni.

Zdroj: Lexikon osobností mesta Martin, foto: archív Literárneho múzea SNK

Osobnosti

Mária Jančová

Spisovateľka pre deti a mládež, redaktorka, prekladateľka. (* 25. 12. 1908 Oravský Podzámok - Dolná Lehota - † 20. 8. 2003 Bratislava). Občianskym menom Terézia Hečková – manželka spisovateľa a redaktora Františka Hečku.

V r. 1928 – 29 slovenčinu a francúzštinu na Filozofickej fakulte UK (nedokončila), 1929 – 30 absolvovala kurz na učiteľskom ústave v Bratislave.

V r. 1930 – 39 pôsobila ako učiteľka na ľudových školách vo Vozokanoch, v Radošine, vo Veľkých Levároch a v Bemolákove, 1940 – 46 žila vo Svätom Jure a v Dol. Lehote, 1946 – 48 opäť učiteľka na meštianskej škole, 1948 – 60 sa venovala literárnej tvorbe v Martine, 1961 – 66 redaktorka vo vydavateľstve Mladé letá v Bratislave, kde od r. 1966 žila na dôchodku. Prvé básne publikovala časopisecky, knižne vydala zbierky Blahoslavení (1940) a Kvet pri ceste (1947). Potom sa preorientovala na prózu - zbierky poviedok Bochník (1950), Divé husi (1960). Najvýraznejšie sa presadila v oblasti literatúry pre deti a mládež. Najpopulárnejšie bolo jej dielo Rozprávky starej matere (1953), O kapsičke, čo nechcela chodiť do školy (1964), Kojko hľadá rozprávku (1965), Carlucci (1966), Braček a sestrička (1973), Žofkine rozprávky (1979). Jej diela boli preložené do češtiny, lužickej srbčiny, maďarčiny, ruštiny a srbčiny.

Venovala sa aj prekladaniu z češtiny, ako publicistka uverejňovala spomienkové a literárne články v novinách, ale najmä v časopisoch. Za Rozprávky starej matere dostala Cenu vydavateľstva Mladé letá (1954), Cenu Zväzu slovenských spisovateľov za Žofkine rozprávky (1979). Je nositeľkou Ceny Fraňa Kráľa (1971). V roku 1989 jej vyšiel výber z tvorby Prvá láska.

Zdroj: osobnosti.sk, tasr, litcentrum.sk, foto: archív (bk)

Tomáš Ignačák: Do konca roka už len menšie akcie

Neprehľadná križovatka Hollého a Horskej ulice potrebuje kvalitné zrkadlo a orezať strom.

Tomáš Ignačák

Čo práve robíme?

Máme v pláne urobiť v tomto roku ešte menšie zlepšenia – napr. bezbariérové prechody

na chodníkoch – konkrétne na Hollého (2. zastávka MHD, pri obchode „Drevenica“) a križovatky s Halašovou a Bagarovou ulicou. Sú tam celkovo štyri prechody, jeden asfaltový je už po plynároch hotový, ostatné tri sú naplánované na realizáciu budúci týždeň. Súčasťou bude aj oprava časti chodníka na zastávke smer centrum, približne 15 m. Celoplošné opravy komunikácií tak, ako sa udialo na časti Hollého ulice tento rok, sa plánujú až na budúci rok. Rozsah bude upresnený podľa schváleného rozpočtu na budúci rok.

Pokračovali sme v príprave na revitalizáciu parku na Námestí PFB bojovníkov. Vo verejnom obstarávaní bol vysúť a ťažený architektonický ateliér pre

spracovanie projektu pre územné rozhodnutie vrátane vizualizácie a videoprezentácie. Občania nemali k predbežnému návrhu žiadne pripomienky, boli s tým spokojní, Útvár hlavného architekta mesta uplatnil pripomienky, ktoré sme zapracovali, a pripomienky občanov z ankety sú v návrhu tiež zohľadnené (náhrada zničených lavičiek a pod., bude tam riešené aj parkovanie, nika pre autobusy atď.). Projektanti majú teraz zhruba dva mesiace na odovzдание projektu, približne dva mesiace bude trvať územné konanie a potom sa objedná realizačný projekt a bude nasledovať stavebné konanie.

Celkové predpokladané náklady stavby budú známe až po spracovaní realizačného projektu. Od výšky rozpočtu stavby bude závisieť aj termín začatia stavby, ktorý teraz nevieme predpokladať.

Poriadok pod mostom

Pred niečo vyše mesiacom som sa zúčastnil brigády pozdĺž rieky Turiec a v mieste mostu popod preložku 1/65, čiže obchvat v smere na Ružomberok, bola najväčšia koncentrácia odpadu

(prespávajú tam bezdomovci, je tam ťažký prístup). Podal som žiadosť na mestský úrad, aby vyvolal rokovanie so správcou mostu (Slovenskou správou ciest), aby sme to podľa možnosti uzavreli príp. chemicky ošetrili, aby sme tam každopádne zabránili ďalšiemu znečisteniu. Podľa zvoleného postupu to môže priniesť riešenie v horizonte pár mesiacov až pol roka.

Kaufland pri športovej hale?

Nemám o tom žiadne oficiálne informácie. No akákoľvek snaha riešiť tam obchodné centrum je podmienená zmenou územného plánu, takže to je ešte dlhý a zložitý proces, dlhodobé pripomienkové konania, takže tu nemožno očakávať žiadne rýchle prekvapujúce riešenia.

Zrkadlá

Začiatkom mesiaca sme absolvovali jesennú obhliadku dopravného značenia, na Horskej ul. riešime osadenie parabolického zrkadla, uvidíme, ako to bude fungovať. Zrkadlo sme osadili aj na Ul. M. Uhera, na Hollého ulici na križovatke s Horskou ulicou, kde treba orezať strom, aby netienil, riešili sme aj dopravné značenie na Ul. Timravy.

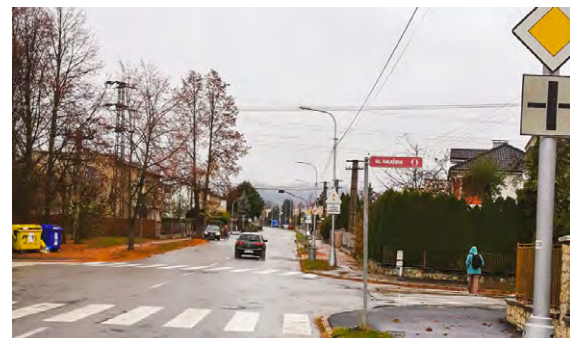
Znovuzrodenie Podhájskej?

Po asanácii materskej školy na Podhájskej ulici sa momentálne čaká na vhodnú výzvu, je tam zámer postaviť domov sociálnych služieb. Mesto to má v dlhodobom pláne, takže podľa platného územného plánu je to priestor vyhradený na takéto aktivity.

Autor a foto: (bn)

Chodník nad zastávkou Hollého 2 pri Drevenici dostane nový povrch.

Jeden z prechodov na križovatke Hollého a Halašovej ul. dostane bezbariérovú úpravu, spolu s ďalšími dvoma.

Rozprávková krása na jazierku (vodník, prevozník, víla)

Umelecké dielo vodník spod vrby. Foto: dk

Jazierko v mestskej časti Košúty, kde je príjemná relaxačno-oddychová zóna, zdobia tri krásne drevené artefakty – vodník spod vrby, prevozník Cháron a jazerná víla.

Rezbár Miro Kalanka pri práci. Foto: dk

Podujatie Svet jazerných bytostí, ktoré v areáli jazierka zorganizovalo občianske združenie Algade Art v spolupráci s Kultúrnou scénou Martin a VMČ Košúty (akcia sa konala 19. až 21. septembra), poskytlo návštevníkom nevšedné zážitky. Konečné umelecké diela sú vskutku nádherné. Poslanec za MČ Košúty Dušan Kubička, pre ktorého je jazierko v Košútoch pri Hrádku srdcovou záležitosťou, pre MN povedal: „Duky, ako strážca jazierka, ktorého sme na jeden strom pri jazierku inšta-

lovali na jar tohto roku, dostal nových spoločníkov. Táto drevená socha sa páčila nielen nám, ale aj návštevníkom jazierka, a to bol ten správny impulz na to, aby sme z prírodného materiálu (gulatina z výrubov stromov) vytvorili niečo netradičné, ojedinelé, pozoruhodné. Keď Gabika Špalková (šéfkla OZ Algade Art – pozn. red.) prišla s nápadom umiestniť nejaké sochy priamo do jazierka, v prvom momente sa mi to zdalo trochu prítiahnuté za vlasy, ale postupne, akonáhle sme to začali detailnejšie rozoberať, som si túto myšlienku osvojil tiež. A pristúpil som na to aj preto, že martinský rezbár Miro Kalanka robí fakt úžasné umelecké diela.“

Podujatie dopadlo na výbornú, návštevníci si to užívali a okulahodiacu rozprávkovú krásu v podaní vodníka, prevozníka a jazernej víly môžu obdivovať pri každej ďalšej návšteve. Kochať sa pohľadom na očarujúce jazerné stvorenia, to neomrzí nikdy. Finálny produkt je úchvatný, ale nevzniklo to len tak z ničoho. Celý proces vonkoncom nebol jednoduchý. Bolo potrebné získať drevo, vyrobiť konštrukcie, vymyslieť, ako tie sochy umiestniť (jedna vážila približne 200 kg, ale s kovovou konštrukciou a betónovým podvalom to mohlo mať až 700 kg) na vhodné miesto v jazierku. „Oslovili sme šikovných zámočníkov, neskôr potápačov, super žeriavníka s obrovským žeriavom a všetko to mali zastrešovať štyria rezbári, ale napokon vzhľadom na určité okolnosti to celé musel zobrať na svoje plecia Miro Kalanka. Ten začal na prvej soche pracovať s určitým predstihom,

aby to stihol (socha prevozníka Chárona sa mu veľmi vydarila) a potom, ale už priamo na mieste podujatia, vyrezal sochu vodníka. Aj ten bol čarokrásny. Následne pri jazierku vyrábal pred očami zvedavého publika jazernú vílu z kmeňa stromu, ktorý mal priemer skoro jeden meter. Návštevníci videli zručného majstra Mira Kalanku pri práci „v priamom prenose“, čo nie je také všedné. On všetko vyrezával len pilou, nepoužíval žiadne dlátko. Klobúk dolu pred tým, čo dokázal, lebo aj tretia socha je nádherná. Dokončil ju v piatok večer (20. septembra). Na druhý deň prišiel obrovský žeriav, prostredníctvom ktorého žeriavník inštaloval sochy na určené miesta v jazierku, ale citlivo, aby pri tom nepoškodil stromy. Celkom sa to nepodarilo osadiť na prvýkrát, lebo to nesadlo na pevný podklad, ale na bahno, preto bolo treba upraviť konštrukciu o 40 cm, ale napokon sme to doladili.“ Sochy sú dominantou jazierka, bude ich možné regulovať, aby boli v optimálnej výške na hladine a neboli zaliate vodou. „Zámočníci to vymysleli tak, že na konštrukcie, na ktorých sú sochy, primontovali zdvihové valce na skrutku.“ Toto jazierko v Košútoch bolo obľúbenou zónou občanov už aj predtým, ale po tejto akcii sa doňho zahľadeli ešte viac. Teraz tam majú možnosť oprieť oko o výnimočné umelecké diela. „Akýkoľvek projekt robíme, vždy sa stretáme s hejtermi, nespojkencami a fiflošmi, ale na podujatí Svet jazerných bytostí sme zaznamenali len pozitívne ohlasy, čo nás veľmi teší“ dodal Dušan Kubička.

Autor: Ľubomír Chochula

Drevená socha jazerná víla. Foto: l'ch

Osobnosti

Ján Šimko

Kultúrny pracovník, ochotnícky herec, lekár (* 11. 11. 1864 Martin - † 27. 5. 1917 Martin)
Bol synom národnokultúrneho pracovníka a richtára Martina Samuela Šimka (1892-1904) - spoluzakladateľ Matice slovenskej, Národného domu, Kníhtlačiarkeho účastinárskeho spolku, Sporiteľne, roku 1896 zakladateľ a do roku 1897 predseda martinského Priemyselného spolku, pätnásť rokov zástupca Turca v Obchodnej a priemyselnej komore v Bratislave; bratom Miloša Šimka (advokát, zberateľ etnografického materiálu, národnokultúrny pracovník, bankár a signatár Martinskej deklarácie); bol otcem Oľgy Ruppeldtovej, manželky Fedora Ruppeldta.
Študoval na gymnáziu v Martine, Levoči, Rožňave a Prešove, medicínu vo Viedni. Pracoval na pražských klinikách, od roku 1890 v Martine. Počas štúdií aktívne pracoval v študentských spolkoch Zora (Prešov), Tatran (Viedeň) a Detvan (Praha), kde nadviazal kontakt aj s M. Kukučinom.
V Martine účinkoval ako ochotnícky herec v Slovenskom spevokole (1876-1885), neskôr bol aktívny pri zakladaní Muzeálnej slovenskej spoločnosti a pri budovaní jej Slovenského múzea. V Martine je podľa neho pomenovaná ulica v Jahodníkoch.

Zdroj: Lexikón osobností Martina

**Rubriku pripravuje:
Michal Beňadik**

Osobnosti

Štefan Milovan Kraker

Litograf, maliar, grafik (* 7. 12. 1913 Moste pri Ľubl'ane (Slovinsko) - † 25. 10. 1952 Leopoldov). Študoval na gymnáziu v Sisaku, litografiu na grafickej škole a v Štátnej tlačiarňi chorvátskych Národných novín v Záhrebe. V grafike a maliarstve sa vzdelával u profesorov Gjurica, Kirina a Likana v Záhrebe. Grafickou činnosťou podporoval rozličné humanitné skupiny a organizácie, neskôr priamy odboj proti ultranacionálne a fašisticky orientovaným ustašovcom. Po zavraždení a surových vyhrážkach bol prinútený opustiť Chorvátsko. Roku 1943 prišiel do Martina. Prvýkrát vystavoval súbome v Záhrebe v roku 1943, neskôr viackrát na Slovensku. V Turč. Sv. Martine pracoval najprv ako externý maliar-grafik, od roku 1945 ako vedúci reprodukčných oddelení v Neografii. V maliarskej tvorbe sa venoval krajinárstvu, stvárňoval horské alpské a tatranské motívy, orientoval sa i na portrétnu tvorbu pastelom a olejomalbou. Hlavnou oblasťou jeho tvorby však zostala užitá grafika. Navrhoval tlačivá, plagáty, etikety, ilustroval knihu J. Komoru Elektrina a budúcnosť Slovenska, technicky spracoval Bednárove návrhy série známok s témou SNP. Vytvoril tiež sériu litografií z výstavby strojárskeho Stalinoých závodov v Martine. Po roztržke J. V. Stalina a J. B. Tita bol v roku 1950 v procese „Proti titovským špiónom a rozvrátnikom ČSR“ odsúdený na dvadsať rokov odňatia slobody. Umrel v kobke leopoldovskej väznice v krutých bolestiach po vedomom a zámernom neposkytnutí zdravotnej pomoci. V roku 1964 bol rehabilitovaný v plnom rozsahu. Pochovaný je na Národnom cintoríne v Martine.

Zdroj: Lexikón osobností Martina, Nenápadní hrdinovia v zápase s komunizmom, foto. Literárny archív SNK

Pribudli chodníky, altánok, vynovili ihrisko a pripravujú sa ďalšie akcie

Zrekonštruovaný chodník pred MŠ a súkromnou ZUŠ

V mestskej časti Záturčie sa v ostatnom období zrealizovalo niekoľko investičných akcií a ďalšie sú v pláne.

DVA NOVÉ CHODNÍKY

Pri objektoch materskej školy a súkromnej umeleckej školy v Záturčí sa v septembri dokončila rekonštrukcia starého chodníka.

„Starý zdevastovaný povrch, na ktorom stáli kaluže, keď zapršalo, nahradila klasická zámková dlažba. Teraz je to pre občanov komfortnejšie, bezpečnejšie a novinkou je aj bezbariérový vstup z jednej i druhej strany (dotvorilo sa aj okolie chodníka.) Som rád, že sme tento dlhodobý problém vyriešili a vyšli občanom v ústrety (napr. pre obyvateľov Horného Záturčia je to hlavný prístup do sídliska a k škôlke). V inej časti sídliska sme pri novom parkovisku na Ul. A. Stodolu vybudovali asfaltový chodník v dĺžke zhruba 15 metrov, čo takisto prispeje k väčšej bezpečnosti chodcov. Impulz nám dal jeden občan a na základe jeho podnetu sme to zrealizovali,“ poznamenal pre MN poslanec mestského zastupiteľstva, predseda poslaneckého klubu Krok navyše za SaS a predseda

športovej komisie pri MsZ Michal Uherčík. Obe investičné akcie stáli dohromady 10 000 eur.

ALTÁNOK V DETSKEJ ZÓNE

Pri detskom ihrisku v centrálnej časti sídliska pribudol nový altánok, ktorého výstavba bola financovaná z rozpočtu mestskej časti Záturčie (5500 eur). „Nie je to posledná vec, ktorú chceme v tejto detskej zóne urobiť. Radi by sme tento priestor skrášlili a spríjemnili stromami, ktoré by počas horúcich letných dní vytvárali tieň, aby sa deti mali kde skryť pred rozpáleným slnkom a aby sa aj detské prvky v areáli neprehrievali. Výsadbu sme posunuli na jar, vyberáme typy stromov a umiestnenie,“ pripomenul Michal Uherčík.

MINIFUTBALOVÉ IHRISKO

Mestské futbalové minihisko pri ZŠ A. Stodolu bolo v októbri kompletne zrekonštruované. Pôvodný povrch už bol za zenitom životnosti, a tak namiesto neho položili nový umelý trávnik, pričom vymenili aj mantinely a siete. „Keďže toto veľmi obľúbené športové ihrisko bolo po viac ako desaťročnom užívaní v dezolátnom stave (najmä hracia plocha), museli sme pristúpiť k rekonštrukcii

(časť nákladov financovala mestská časť zo svojho rozpočtu, zvyšok správca ihriska Správa športových zariadení mesta Martin). Chceme tiež zrevitalizovať aj susedné workoutové cvičisko, kde je katastrofálny povrch, ale to už tohto roku nestihneme. SŠZMM toto ihrisko – workout – akurát preberá do svojej správy. V budúcom roku vyriešime aj oplatenie oboch ihrísk, nakoľko dnešné oplatenie je strašné,“ skonštatoval Michal Uherčík.

CYKLOCHODNÍK A LÁVKA

Keďže pri projektovaní cyklocestičky z Martina do Vrútok, ktorá má byť hotová na jeseň 2020, sa pozabudlo na napojenie zo Záturčia, poslanci za túto mestskú časť sa snažia nájsť riešenie v prospech Záturčanov. „Je to naša priorita. Stará cyklotrasa na ľavej strane nábrežia sa končí pri podchode pod I/65D, ktorý je už 30 rokov nevyužitý. Chceme v Záturčí urobiť cyklochodník (pre mamičky s deťmi, peších a cyklistov), ktorý by sa začínal pri strednej zastávke MHD, pokračoval by cez ten podchod a novou cyklolávkou ponad rieku Turiec by sa napojil na budovanú cyklocestičku. Presná trasa bude známa až po vysporiadaní pozemkov, resp. ich výmene s terajšími vlastníkmi. Ďalej chceme, aby v lokalite, ktorej časť pri ceste A. Stodolu vlani občania spolu s hasičmi vyčistili od náletových drevín, vznikla pekná oddychová zóna. Verím, že celá centrálna časť Záturčia sa do dvoch rokov zmení na nepoznanie. Vo výhlade sú aj ďalšie drobné aj väčšie investície, o ktorých budeme priebežne informovať,“ dodal pre MN Michal Uherčík.

Autor, foto: Ľubomír Chochula

Nový altánok v sídliskovej detskej zóne

Cez tento podchod by mal viesť cyklochodník zo Záturčia

Zvyšovanie daní a poplatkov, pokus o zákaz vjazdu cyklistov do pešej zóny a zmena rozpočtu

Časť poslaneckého zboru mesta - ilustračná fotografia.

Vo štvrtok 24. októbra sa uskutočnilo ďalšie mestské zastupiteľstvo, ktorého hlavnými témami boli témy, ku ktorým by som sa rád vrátil. V prvom rade to bola téma zvyšovania daní a poplatkov v Martine pre obyvateľov a druhá téma: zmena rozpočtu. Čo sa schválilo a čo naopak, nie?

Zvýšenie dane z domov, bytov, garáží a iných nehnuteľností pre fyzické osoby / obyvateľov mesta - vedenie mesta navrhlo zvýšiť tieto dane o 20 %.

Konkrétne, napr. majitelia domov a humna zaplatia ročne navyše 35 eur.

Zvýšenie poplatku za parkovanie - vedenie mesta navrhlo zvýšiť poplatok - nájom za vyhradené parkovacie miesto pred bytovkami o 48 eur. Majiteľ bytu tak zaplatí v roku 2020 za vyhradené miesto na parkovisku 230 eur. O tomto návrhu hlasovali poslanci nasledovne:

Návrh vedenia mesta na zvýšenie poplatku **podporili**: Adamko, Horecký, Hudec, Uherčík, Belák, Ignačák, Buocik, Makovník, Červeňová, Gajdoš, Kollár, Zanovít, Kozák, Žigo, Kráľovancová, Šuch; **proti zvyšovaniu boli**: Krištoffy, Thomka, Kubička, Vons, Kašuba, Vonsová a Sekerková.

Zvýšenie dane za odpady o 3 eurá (z 26,20 na 29,20 eura/osoba/rok) poslanci nepodporili a rovnako neschválili návrh vedenia mesta o zákaze vjazdu bicyklov do pešej zóny.

Zmena rozpočtu

Poslanci dostali návrh na zmenu (zvýšenie) rozpočtu vo výške 65000

Peter Kašuba

eur na I. etapu rekonštrukcie kultúrneho domu v Záturčí, kde bolo už v minulosti odsúhlasené z kapitoly rozpočtu (správa nebytových priestorov) 200 000 eur,

spolu by teda šlo na túto stavbu už 265 000 eur. Ale, čo je dôležité a na to sme upozornili viacerí na mestskom zastupiteľstve: na aukčnom portáli už beží obstarávanie rekonštrukcie kultúrneho domu v Záturčí ako celku, ktorá má mať 3 etapy v celkovej sume 939 000 eur! Tento zámer aj prezentoval poslanec T. Zanovít, ktorý nás presviedčal o tom, aké je dôležité a nutné je realizovať tento zámer, s tým, že dovtedy sme o takomto zámere nikdy nepočuli a nevideli sme vizualizáciu celej rekonštrukcie. Predtým sa hovorilo len o odstránení havarijného stavu. Je prinajmenšom neprirodzené, aby sme najprv získali na niečo peniaze v čase, keď ešte nie je dohoda o investíciách mesta ako takých a už tu hovoríme o investícií za takmer 1 milión eur. Nemyslím si, že je to

Podháj - ak si občan bude chcieť vyhradiť parkovanie len pre seba, priplati si

investícia celomestského významu. Ale – poslanci to odsúhlasili a dnes je k dispozícii 265 000 eur na rekonštrukciu KD v Záturčí.

Ide o to, aby sme sa najprv dohodli na investíciách ako takých, v celom meste. Toto mesto nemá len jednu mestskú časť, ale aj ďalších šesť. K takej dohode ešte nedošlo – ak k nej dôjde a dohodne sa aj to, čo sa bude realizovať v ďalších mestských častiach, nemám nič proti kultúrnemu domu v Záturčí.

No zvyšovať dane a poplatky v situácii, keď sme ako minulé zastupiteľstvo nechali tomuto vedeniu 8,5 mil. eur a okrem toho sa už hovorí o ďalšom úvere na investície. Aké? Takže resumé: za vyhradené parkovacie miesta si ľudia budú musieť v budúcom roku priplatiť ročne skoro 50 eur, za dane za domy, byty a garáže zaplatia ľudia o 20% viac, a z priorit zatiaľ prešla jediná – rekonštrukcia KD v Záturčí.

Uvidíme, čo nám pripraví vedenie mesta na november.

Zaznamenal: (bn), foto: (chir, bk)

Cyklisti môžu ďalej jazdiť po pešej zóne

Osobnosti

Katarína Hrobárová-Vrzalová

Herečka, zaslúžilá umelkyňa (*22. 10. 1922 Trenčín - † 3. 2. 2006 Martin). Roku 1950 absolvovala štúdium herectva na Štátnom konzervatóriu v Bratislave, počas štúdia bola členkou Štúdia Novej scény Národného divadla v Bratislave, potom (1948–49) pôsobila v Dedinskom divadle, sezónu (1949/50) hrala v Divadle pracujúcich v Pov. Bystrici. Zásadné roky svojej umeleckej púte zasvätila, spolu so svojim životným druhom, hercom Jaroslavom Vrzalom, martinskému javisku. Účinkovala tu od svojho príchodu roku 1952 až do roku 1986, s návratmi aj z postu „dôchodkyne“. V Divadle SNP spoluvytvárala jednu epochu martinského – a slovenského zároveň – divadelného umenia. V pamäti ostávajú nezabudnuteľne zachytené jej veľké úlohy z ruského repertoáru. Z rodu nezabudovaných bola jej Oľga z Troch sestier (Pietor), Grumyžská z Ostrovského Lesa či Ranevská z Višňového sadu (Vajdička), alebo Perekatovová v Mášovom Zurvalcovi (Petrovický). V jej filmografii je 73 postáv vo filmoch resp. TV filmoch a záznamoch divadelných predstavení a postáv s seriáloch. V roku 1997 bola ocenená Cenou primátora mesta Martin. Teatrológ V. Štefko na jej adresu o.i. v r. 1982 napísal: „Je nespornou prvou dámu martinskej scény. /.../ Musíme pripomenúť, že celý svoj divadelný život hrala v zájazdových divadlách, celý ho strávila vo večnom kolotoči skúšok, zájazdov, predstavení, neraz na nevyhovujúcich javiskách, v nevykúrených sálach, nočných návratov... Neľahký údel! Ak ho však korunuje také impozantné herecké dielo, ako v prípade Kataríny Vrzalovej – klobúk dole...“

Zdroj: V. Kunovská – Všetky spomienky bolia, csfd.cz, foto: Jaroslav Barák

Zastupiteľstvo: Poslanci najviac diskutovali o daniach

Prestávka na rýchle rokovania. Poslanci, zľava: Zita Sekerková (šťastí skrytá za Jozefom Krištoffym), Peter Vons a Peter Kašuba.

Poslanci zastupiteľstva mali 24. októbra opäť bohatý program – vyše 30 bodov a k tomu ešte interpelácie a vystúpenia občanov. Hoci na programe bola aj príprava na zimnú vykurovaciu sezónu a na zimnú údržbu komunikácií, niekoľko prípadov zámeny či prenájmu menších pozemkov, situácia v základných a materských školách, personálne zmeny v radách škôl a v spoločnosti s účasťou mesta, príprava a spolufinancovanie projektov a drobné zmeny rozpočtu a rokovacieho poriadku, jednoznačne najväčšiu diskusiu vyvolala rekonštrukcia kultúrneho domu v Záturčí, návrh zakázať vjazd cyklistov (ai. dopravným zariadeniam a zásobovaniu) do pešej zóny a predovšetkým zvyšovanie miestnych daní a poplatkov.

Posledná zima s uhlím

Ako povedali v úvodnom slove k správam o príprave predstavitelia spoločností Martinská teplárenská a Stefe, vykurovaciu sezónu je zabezpečená, vrátane náhradných zdrojov kúrenia. Zástupca Martinskej teplárenskej Ing. M. Kadlec informoval, že poslednú zimu využívajú hneď uhlie. Rekonštrukcie horúcovodných sietí v meste chcú dokončiť v septembri 2020. V lete 2020 bude na programe aj rekonštrukcia horúcovodu na Hviezdoslavovej ul. (od hotela Turiec po Živenu) a na Ul. A. Sokolíka (od hotela Turiec po VÚB), a to vrátane kompletnej výmeny asfaltového koberca. Poslanec P. Kašuba ocenil dlhodobý prístup Stefe k výmene tepelných zariadení a pripomenul, že Martinská teplárenská by mala predísť poruchám, ako boli na Ľadovni a v Priekope a v centre by mali postupovať operatívnejšie.

Kultúrny dom v Záturčí áno, v centre nie

Všetky štyri objekty pre kultúru potrebujú rekonštrukciu, v havarijnom stave je len KD v Záturčí, ktorý jediný má nielen hotové projekty, ale už aj čiastočné rozpočtové krytie.

A práve to vyvolalo búрку protestných vystúpení, vyvolaných návrhom na ukončenie nájmu pohostinstva v KD v Záturčí a prenajatie priestorov vo výmenníčke. Poslanec T. Zanovít prezentoval zámer na niekoľko etáp rekonštruovať objekt, pričom na I. etapu – odstránenie havarijného stavu strechy a stropu je už rozpočtovaných 200 000 eur a poslanci mali schváliť ďalších 65 tisíc eur. No viacerí poslanci (S. Thomka, P. Vons, P. Kašuba, M. Kalnický, J. Krištoff, I. Žigo) upozornili, že zároveň už „beží“ elektronická aukcia na komplexnú rekonštrukciu KD v Záturčí za približne 940.000 eur. Kritizovali, že v centre mesta máme kino Moskva, ktoré ročne navštívi na podujatiach 75 000 návštevníkov, a to by mala byť prioritou. M. Kalnický o.i. povedal: „Vozname investičných akcií máme 56 akcií, no stále nemáme určené priority, - povedal, - ktoré by prešli klubmi, komisiami a zastupiteľstvom. Kultúrny dom rekonštruovať treba, ale dohodnime si najprv priority.“ I. Žigo dodal: „Najprv sme schválili 200 tisíc eur na odstránenie havarijného stavu, ale tu už ide skoro o 1 milión eur. To mi pripomína „salámovú metódu“, nezačali sme dobre...“

Naopak, R. Gajdoš oponoval, že postup v Záturčí je len dokladom, že mestská časť stavbu dobre pripravuje a že verejné obstarávanie mesto k ničomu nezaväzuje. M. Uherčík označil kritiku len za obštrukcie a podčiarkol, že v tomto momente ide len o uvoľnenie objektu kultúrneho domu. Návrh napokon nezískal potrebnú 3/5 väčšinovú podporu.

Cyklisti môžu ísť po pešej zóne

Po dlhej diskusii, v ktorej dostala priorita aj Cyklokoalícia a občiansky aktivista J. Petráš, napokon zastupiteľstvo neschválilo zákaz vjazdu cyklistov do pešej zóny. Návrh vznikol ako reakcia na množstvo incidentov a ohrozovanie chodcov niektorými nedisciplinovanými cyklistami a skatermi. Poslanec P. Buocik napr. zdôraznil, že „v prvom rade sa pešo pohybujúci občan musí na pešej zóne cítiť bezpečne – a dnes to tak nie je“. Preto navrhol niekoľko alternatív na umiestnenie skateparku a iné opatrenia. Po kritike neprípravenosti zákazu, ktorý by vraj znamenal krok späť, poslanci schválili možnosť bezplatného vjazdu zásobovacích áut do pešej zóny len od 4. do 9. h, vymedziť koridoru pre cyklistov, spracovať cykloalternatívu pre obídenie centra a rokovať o uvoľnení zásobovacích komunikácií západne od pešej zóny.

Vyššie dane a poplatky

Po mimoriadne dlhej a vzrušenej diskusii poslanci napokon schválili zvýšenie miestnych daní a poplatkov pre rok 2020. Ako motív uviedli v diskusii i vo vyjadreniach pre médiá viaceré vládne daňové úľavy, ktoré znížia príjmy miest a obcí, v prípade Martina má ísť o výpadok

cca 1 milión eur. Zvýšením daní a poplatkov chcelo mesto Martin získať do rozpočtu na rok 2020 približne 500 tisíc eur. No po hlasovaní má získať len asi dve tretiny z tejto sumy.

Daň z nehnuteľnosti za byty vzrastie v rozsahu 2,60 – 3,30 eur (podľa podlahovej plochy), podobne za garáž vzrastie daň o 3,31 eura, za dom až o 5–6 eur ročne. Vzrastú aj poplatky za užívanie verejného priestranstva na vyhradené parkovanie z 0,04 eura/m² a deň na 0,05 eura/m²/deň okrem držiteľov preukazu ZŤP a ZŤS/S, kde sadzba rastie z 0,005 na 0,007 eura za m²/deň. Na viac než dvojnásobok vzrastie poplatok za ubytovanie v meste z 0,497 na 1 euro za osobu a noc. Z tohto poplatku sú na návrh Univerzitnej nemocnice oslobodené hospitalizovaní a ich sprevádzajúce osoby. Za vývoz a uloženie komunálneho odpadu sa nebudú platiť miesta 26,20 až 29,20 za osobu.

Poslanci potom schválili aj zásady tvorby participatívneho rozpočtu, podľa ktorých by mali o určitých projektoch rozhodovať hlasovaním občania, zaoberali sa možnosťami vystúpenia občanov v rámci rokovania zastupiteľstva, schválili spolufinancovanie mesta na cyklotrasu z Martina do Tomčian a schválili 17 členov novokonštituovanej Rady národnej kultúry a 8 jej čestných členov. V závere sa o.i. zaoberali protestami občanov proti riešeniu dopravy v pripravovanom projekte obytného súboru Martinskej terasy východne od sídliska Sever.

Autor a foto: (be)

Poslanci klubu Krok navyše: Michal Uherčík (v strede), Peter Buocik (vľavo) a Róbert Gajdoš.

Novembrové reminiscencie

Pod záhlavím MARTIN SI PRIPOMÍNA NOVEMBER '89 (Martinchania, oslávme spolu 30 rokov slobody a demokracie!) sa uskutoční v polovici novembra rad podujatí k výročiu Novembra 1989.

Telegraficky:

SOBOTA 16. novembra

Dramaturgia podujatí dňa: Monika Michnová

– opakované komentované prehliadky SKD

- **Ďakujeme** – spomienka pri pamätníku obetiam komunizmu pri MsÚ

- **November '89 v Martine** – vernisáž výstavy fotografií J. Antala pri Milleniu

- **Nezabudneme** – zapálenie sviečky pre Jána a Martinu – pred Štúdiom SKD

- **Martin si pripomína november '89 - 30-ročná výzva** (verejná diskusia, vstup voľný)

- **November '89 v Martine** – prehliadka interierovej výstavy fotografií J. Antala, dvorana Národného domu, vstup voľný

- **Biológia politika – Fouché !!!** – divadelné predstavenie v rámci Nocí divadiel, Štúdio SKD

- **Jozef Ciller. Čítanie v myslí scénografa** (prezentácia monografie), Štúdio SKD

NEDEĽA 17. novembra

- **Martin si pripomína november '89** – spomienkové zhromaždenie, Divadelné námestie, účinkujú martinskí umelci a pamätníci Nežnej revolúcie (*Zmena programu vyhradená!*)

Výstava **November '89 v Martine** - autentické, doteraz nezverejnené, fotografie z prvého mítingu na Námestí SNP v Martine, ktorý sa konal v sobotu 25. novembra 1989.

Autor fotografií: Juraj Antal (1953), čestný predseda

Fotoklubu Karola Plicku Martin, zachytáva jedinečnú a neopakovateľnú atmosféru večera, ktorý znamenal v martinských a turčianskych podmienkach začiatok novej éry v našich dejinách.

Veľkoformátové fotografie (40 ks) budú inštalované na trávnikoch medzi Milleniom a Maticou, vo dvorane SKD (20 ks) a v menšom počte pri Pamätníku obetiam komunizmu pri mestskom úrade. Autorom návrhu inštalácie výstavy je Ing. arch. Slavomír Židek.

Aj MESTSKÉ NOVINY chcú prispieť k priblíženiu atmosféry Novembra '89, ale aj po ňom. Ne-reprezentatívny výber fotografií z archívu editora tematickej strany ponúka pohľad mnohých martinských fotografov (Filip Lašut, Pavol Brišš, Samuel Uhrin ai.) na často prelomové udalosti, pričom každú zosobňujú zúčastnení občania. Tváre histórie – história tvárí. Zostavil: Michal Beňadik

Vpravo jeden z lídrov Novembra u nás Jozef Ciller.

Dvaja z troch predstaviteľov študentov v Martine Libor Nečas a Vladimír Hacek.

Šťastnou revolúciou bola demontáž komunistických symbolov.

Hubert Weiss, Vladimír Matejčík, Milan Schaffer a Peter Králiček.

Vtedajší predseda ONV Pavol Hanko a predstavitelia hnutia Obroda Viliam Čech a Koloman Minárik.

Snem VPN, vpredu vľavo v bielom novinárska legenda Turca Egon Skalák

Zhromaždenie v zasadačej sieni Maticy slovenskej - Zlatá niť.

Porevolučné vedenie ONV, vpredu sprava predseda František Balák a podpredseda František Kišš.

Rodina Viliama Žingora pri odzdvávaní dekrétu o povýšení V. Žingora na generálmajora in memoriam.

Výklady ai. plochy a múry boli plné požiadaviek občanov

Matičné zhromaždenie na Námestí SNP

Sprava druhý predstaviteľ odborov ZŤS Belo Húška, predstaviteľ Maticy Ilmrich Sedlák a podpredseda MsNV Štefan Baranovič

Podujatie Hory a mesto Martin bolo úspešné a splnilo očakávanie

Jozef Krištoffy (vpravo) a Peter Hámor. Foto: Ich

Jozef Krištoffy ako hlavný organizátor festivalu horského filmu a dobrodružstva Hory a mesto Martin, ktorý sa konal v kine Moskva (22. až 24. októbra), zhodnotil pre MN toto podujatie.

Festival hory a mesto Martin máme po tretíkrát úspešne za sebou. Hostia prišli, technika vydržala a čo je najpodstatnejšie, podujatia sa zúčastnilo aj množstvo divákov. A práve to je hlavný prvok, ktorý nás motivuje organizovať tento festival.

Akým prínosom bol hosť Peter Hámor?

Peter Hámor je špičkový slovenský horolezec, môžeme povedať už desaťročia. Počas svojho života navštívil množstvo kútov sveta, vyliezol na veľa vrcholov, spoznal ľudí s rôznou mentalitou a hodnotami, prežil v horách situácie, keď od jeho rozhodnutia závisel život. A všetky tieto životné skúsenosti sa v ňom spojili. Peter je však aj výborný rozprávač,

ktorý vie divákov vtiahnuť do deja. Myslím, že to bola výborná voľba osloviť Peťa, aby k nám, do Martina, zavítal.

Zaujmal návštevníkov program?

Trojdnový maratón v kine Moskva mal viacero blokov. Hneď v utorok dopoludnia sme odštartovali blok pre študentov základných a stredných škôl, s podnázvom „Spoznávaj, čo chrániš“. Juraj Žiak zo Správy Národného parku Veľká Fatra nás vo filmovom dokumente a neskôr v živjej besede oboznámil so životom a povahou medveďa hnedého žijúceho v horách v okolí Turca. Nasledoval film o polodivokom chove koní pri Muránskej planine s názvom „Vo vetre kopýt“. Každý deň o 16. h sme reprízovali filmy z podujatia „Noc horských filmov“, ktoré bolo v auguste v Amfiku. O 18. hodine sme spoločne s Petrom Hámorom otvorili hlavný večerný program a po jeho besede nasledoval film „Vrcholová príťažlivosť“, ktorý

mapuje jeho horolezeckú kariéru. Stredú dopoludnia, nakoľko bol október mesiacom úcty k starším, sme venovali našim seniorom, pre ktorých sme pripravili prednášku a následne film. Hlavný program o 18. h patril Mirovi Obsívanému, ktorý nás ako fotograf previedol africkou krajinou Namibia, a následne Peter „Becko“ Ondrejovič jeho najobľúbenejšou Venezuelou a Stolovými horami. Záver patril dokumentu „Kalamárka“, ktorý sa venuje histórii a súčasnosti jednej z najstarších lezeckých oblastí na Slovensku (pri Detve). Štvrtok sme mohli diskutovať so spomínaným Jurajom Žiakom o medveďoch vo Veľkej Fatre a trojdňový maratón sme ukončili prednáškou a diskusiou o výstupe na imponantnú horu Cerro Torre v Patagónii, na ktorej som bol spoločne s Ondrom Hüserkom vo februári. Ondro je taktiež členom reprezentácie a jedným z najlepších alpinistov na Slovensku. Návštevnosť bola približne taká ako v minulých rokoch. Na hlavného hosta, Peťa

Hámora sme mali kino Moskva plné, taktiež nás navštívilo okolo 300 študentov na dopoludňajšom bloku. Ostatné dni bolo divákov o čosi menej. Počas troch dní nám prešlo bránami kina spolu približne 1 100 divákov (platiacich aj zdarma, na dopoludňajšie bloky).

Aká je budúcnosť festivalu Hory a mesto Martin?

Ak to prostriedky umožnia, rád zorganizujem festival Hory a mesto aj budúci rok. Podujatie začína mať peknú tradíciu a pomaly aj históriu, diváci sa na program v závere októbra v kine Moskva tešia. To je pre mňa veľká motivácia priniesť toto podujatie našim obyvateľom opäť. V pláne sú zatiaľ dve podujatia – v lete „Noc horských filmov“ v Amfiku a koncom októbra v kine Moskva hlavný festival „Hory a mesto Martin“. Pripravovaný program môžete sledovať aj na facebooku Hory a mesto Martin.

O podujatie mali záujem aj študenti, ktorí zaplnili hľadisko kina Moskva. Foto: Hory a mesto

Výškový horolezec Peter Hámor je závislý od zážitkov

Hlavný hosť festivalu Hory a mesto Martin, 55-ročný Peter Hámor úspešne absolvoval výstupy na všetkých 14 osemtisícovkách.

Tento rodák spod Tatier začal strechou sveta, keď vyliezol na Mount Everest (1998), a ako posledný štít v nadmorskej výške cez 8 000 m pokoril Dhaulágirí (2017). Má na konte Korunu Himaláji i Korunu Zeme (ako jediný Slovák vystúpil na najvyššie vrcholy všetkých kontinentov). „Horolezectvo je super aktivita v nádhernom prostredí. Nič krajšie si neviem predstaviť. Napr. v rýchľom

slede prejsť celú planétu, po všetkých kontinentoch a vystúpiť na ich najvyšší vrchol, to boli neskutočné zážitky. Nielen z lezenia, ale aj z cestovania. Rád sa vraciam do Himaláji, ktoré ma neprestávajú fascinovať. Stál som na všetkých osemtisícovkách. Nedá sa povedať, že jedna bola ťažšia ako tie zvyšné. Najmotívnejšie som to prežíval na Annapurne (8 091 m n. m.), ktorú som zdolal dvakrát. Na jar tohto roku sme si vyskúšali novú cestu na Dhaulágirí (8 167 m n. m.), výborne sme si zaliezli, ale, žiaľ, nepodarilo sa nám vystúpiť na vrchol. Teraz sa venujem príprave na budúcoročné

výzvy. Milujem hory. Áno, často v nich ide o život, vo výškovom horolezectve je veľa objektívneho nebezpečenstva, ale je na každom horolezcovi, akú mieru rizika je ešte ochotný akceptovať, aby vystúpil na vrchol. Je dobré byť opatrný v situáciách, ktoré si to vyžadujú, nepreceniť svoje schopnosti a nič nepodceňovať. Je normálne mať strach, ale ten vás nesmie paralyzovať, aby ste sa mohli hýbať. Od manželky si nemusím pýtať povolenie, keď chcem niekam vyliezť, lebo ona je členkou tímu, ktorý pripravuje expedície. Máme dve deti (31-ročná Lucia a 28-ročný Peter),

ktoré nejdú v mojich horolezeckých šľapajach, čo ma vôbec netrápi. Ale mrzí ma, že som nemohol byť tak často s nimi, keď vyrastali. Niekedy som bol aj pol roka mimo domova. Je to daň, ktorú som musel zaplatiť za tento svoj koníček. Horolezectvo je droga. Som rád, že som závislý od zážitkov. Kým mi to zdravie dovoľí, dovedy sa horolezectvu budem venovať. Bavi ma to. Základom je chcieť pokoriť vrchol, byť fyzicky dobre pripravený, aby ste dosiahli to, čo hlava chce,“ povedal pre MN Peter Hámor.
Stranu pripravil: Ľubomír Chochula

Kultúrna scéna MARTIN

DNI SVÄTÉHO MARTINA

 8.11.2019 (piatok) Divadelné námestie Martin

- 12:30 Heligonkári Majerčíkovci
- 13:30 ERVÍN OLEŠŇAN a kapela
- 15:00 ARZÉN
- 17:00 PETER BIČ PROJECT

Piatok v čase od 9:00 do 21:00 vás pozývame na „trhy tradičných remesiel spojené s občerstvením.“

ARZÉN / 8.11.2019 / 15:00
DIVADELNÉ NÁMESTIE MARTIN

PETER BIČ PROJECT / 8.11.2019 / 17:00
DIVADELNÉ NÁMESTIE MARTIN

HORKÝŽE SLÍŽE / 9.11.2019 / 15:30

 09.11.2019 (sobota)
**MEDZINÁRODNÝ
FESTIVAL KLOBÁS 2019**

 Festival moderujú:
Ľubomír a Veronika Paulovičovi

Penzión Ľadoveň

BEH NA MARTINA 11.11.2019 ŠTART O 17:30 DIVADELNÉ NÁMESTIE

Náš rozhovor – odpovedá riaditeľka Kultúrnej scény Martin Lýdia Moricová

Bodka za letom..., pred nami zaujímavá jeseň

spomeniem Kaliho, martinskú kapelu Homosapiens, hity skupiny Queen zazneli v podaní Petra Pačuta.

Žijeme v náročnej dobe, a preto

Kultúrna scéna podporila finančne aj propagáciu podujatia, ako boli napr. Janko Hraško v meste, Roots Open Air, Kruto fest, Beh medikov, Svet jazerných bytostí, Feest ekofest a zatiaľ posledným bol podujatie Hory a mesto.

Kultúrna scéna Martin má za sebou úspešné podujatia v rámci Kultúrneho leta, ktoré si mohli vychutnať návštevníci rôznych vekových kategórií.

Netradične sme využili aj priestor Hviezdoslavovho parku na Rozprávkové nedele, kde sme pre deti pripravili divadelné predstavenia, pohybové a výtvarné aktivity, tvorivé dielne. Nikto nemal šancu nudiť sa. Záhrada Turčianskej galérie ožila po dva večery populárnymi dielami klasickej hudby. Interpreti Brnenskej filharmónie predviedli skvelý výkon a atmosféra bola nabitá pozitívnou energiou. K letu patrí aj dychová hudba, ktorá mala svoj priestor na námestí na Severe a Divadelné námestie sme oživil koncertami známych interpretov slovenskej hudobnej scény,

nás teší, keď vidíme na našich podujatiach mladé rodiny s deťmi, starších aj tínedžerov, možno im prinesieme trochu zábavy aj kultúrneho vyžitia.

Samozrejme, radi podporíme aj individuálne projekty v oblasti kultúry. KS podporila finančne aj propagáciu podujatia, ako boli napr. Janko Hraško v meste, Roots Open Air, Kruto fest, Beh medikov, Svet jazerných bytostí, Feest ekofest a zatiaľ posledným bolo podujatie Hory a mesto. Okrem toho sme spolupracovali na podujatiach vo všetkých mestských častiach mesta Martin (Dni mestskej časti).

S napätím sme očakávali nielen pekné počasie, pretože to spoluvytvára základ vydarenej akcie, ale najdôležitejšia je takzvaná „spätná väzba“. J Veľmi nás potešili pozitívne reakcie ľudí

Úspešné podujatie Hudba v galérii

nielen na sociálnych sieťach, ale aj pri osobnom stretnutí. To je vlastne našou vizitkou, ale aj motiváciou, pripravovať podujatia hlavne nekomerčného charakteru, keďže máme status mestskej organizácie. Naše podujatia sú špecifické, bez vstupného, väčšinou v exteriéri, takže priemerná účasť odhadujeme na 1500 návštevníkov. Ako príklad uvediem akciu

Stredoveký deň.

Marec 2019 bol mesiacom, keď sme sa stretli so zakladateľmi občianskeho združenia Via Castrum manželmi Pracharovcami, ľuďmi zaniatými pre históriu a zachovávanie kultúrneho dedičstva. Oslovili nás ohľadom spolupráce a my sme to, samozrejme, prijali. Priblížiť historické udalosti zábavnou formou, to bola

Atraktívne dobové súboj v rámci Stredovekého dňa.

Stredoveký deň v Hviezdoslavovom parku - divácka kulisa hovorí za všetko.

Sprievod v dobových kostýmoch v rámci unikátneho podujatia - Stredovekého dňa.

pre nás výzva. Pôvodný scenár bol pripravený pre Divadelné námestie, ale vzhľadom na nepredvídanú situáciu (ako sa to pri organizovaní podujatí občas stáva) sme na poslednú chvíľu presunuli akciu do Hviezdoslavovho parku. A to sa ukázalo ako úžasný krok.

Naším zámerom je organizovať podujatia aj v iných priestoroch, ako sú námestia, a Hviezdoslavov park je miestom, ktoré sa oplatí

využiť. A opäť zaúradovala „Šťastena“ – počasie bolo ako stvorené stráviť príjemné nedeľné popoludnie s deťmi, s priateľmi, známymi alebo len tak... vychutnať si historickú atmosféru, čo sa nám (hádam) podarilo. Martinčania boli účastní slávnostného odovzdania listiny o udelení mestských práv vtedajšej osade Martin, mali si možnosť pozrieť historickú kuchyňu, rytiersky turnaj,

Stredoveký deň - vďačných divákov si našli aj divadelné predstavenia.

historický sprievod, stredovekých remeselníkov aj klauna Fjodora, ktorý zabavil nielen „malých“, ale aj „veľkých“ divákov. Aj na tejto akcii sa zúčastnilo približne 1000 – 1500 ľudí.

Už dnes vieme sľúbiť, že na podobné podujatie s historickou tematikou sa všetci môžu tešiť aj na budúci rok. ☺

Podľa niektorých kritikov

je „slabým miestom“ kultúry v Martine spolupráca rôznych organizácií a podpora miestnej kultúry. Nám sa darí spolupracovať s inými kultúrnymi organizáciami (iných zriaďovateľov) v Martine a pri podujatiach využívame zdroje miestnej kultúry – divadelné či folklórne súbory, kapely, ľudové hudby, tvorbu rôznych ZUŠ a ZŠ a pod.) Čo sa týka spolupráce, z našej strany sme ústretoví ku všetkým, ktorí nás oslovia. Či sú to organizácie, alebo jednotlivci. Veľmi dobrú a dlhoročnú spoluprácu máme najmä so Slovenským komorným divadlom a Turčianskym kultúrnym strediskom. Do koncepcie našich podujatí sa snažíme zakomponovať najmä lokálne folklórne súbory a ľudové hudby – napr. DFS Turiec, DFS Kalužiar, Heligonkári Majerčíkovci, FS Kriváň, LH Podhradská muzika a iné, tanečné súbory (DEEP D. club, Martico New Age, TŠ Aknela, Shakers), lokálne kapely Eufory, Team revival, Fenix, Homosapiens, Nemôžem povedať ... a aj spolupráca so základnými školami (najmä pri príprave vianočných vystúpení) je vynikajúca.

Nám sa darí spolupracovať s inými kultúrnymi organizáciami (iných zriaďovateľov) v Martine a pri podujatiach využívame zdroje miestnej kultúry – divadelné či folklórne súbory, kapely, ľudové hudby, tvorbu rôznych ZUŠ a ZŠ a pod.)

Blížia sa

Dni svätého Martina,

jedno z tradičných podujatí mesta Martin. 8. novembra 2019 budú na Divadelnom námestí od 9. hodiny pripravené tradičné remeselnícke stánky a stánky s občerstvením. Kultúrny program sa začne vystúpením heligonkárov Majerčíkovcov, pokračuje o 13:30 vystúpením umeleckého zoskupenia detí z detských domovov, znevýhodnených komunít a ich priateľov FÉNIX s hudobným programom „Žijeme spolu a umenie nás spája“, nasledujú koncerty kapiel Ervín Olešňaň, Arzen a Peter Bič Project. O deň nato, v sobotu 9. novembra sa organizuje na Ladovni Festival klobás pri penzióne Ladoveň a okrem iného sa všetci môžu tešiť na vystúpenie kapely Horkýže Slíže.

Ďalšie naše plánované podujatia sú: Mikuláš v meste, Vianočné trhy a Silvester.

Blížšie informácie nájdete v dostupných médiách, na našom FB a www.kultura-martin.sk. Všetkých srdečne pozývame. ☺

Autor: (re, abk), foto: M. Tylka

MESTSKÉ NOVINY bez podpory mesta...

Martin Kalnický

Dnes sa k vám prihovám s témou, ktorá ma trápi už veľmi dlhé obdobie. A mám pocit, že už o nej treba začať hovoriť verejne a otvorene.

MESTSKÉ NOVINY vám prinášame tretí rok a od februára t.r. nám mesto Martin neprispelo – aj keď sa voláme MESTSKÉ NOVINY – ani euro. Pišeme o dianí v Martine bez toho, aby k tomu radnica akokoľvek prispela. Skôr naopak. Dokonca máme informácie, že je vyslovený zákaz podpo-

rovať tieto noviny nielen z mesta, ale aj z mestských či čiastočne mestských firiem. Reagovali sme na to tak, že sme poslali ponuky na spoluprácu, finančne výhodnejšie, než to bolo v minulom roku – zatiaľ to ostalo bez odozvy. Vedenie mesta verejne deklarovalo záujem vydávať vlastné noviny, ale výstup z toho nie je žiadny. Zastavili sa dotácie aj do ďalších novín – Turč. zvestí, v malom rozsahu mesto prispieva len do Turč. novín. To napriek tomu, že MESTSKÉ NOVINY prinášali dvakrát mesačne, momentálne raz mesačne informácie pre občanov, a to bezplatne, občana to nič nestojí, doručujeme mu ich až do poštovej schránky. No vydávanie novín nie je ani jednoduché ani

lacné a žiadne iné médium nevenuje toľko priestoru životu v meste a jeho mestských častiach, v takej štruktúre informácií a v takej šírke politickej a názorovej plurality ako MESTSKÉ NOVINY.

Zrušením spolupráce s MESTSKÝMI NOVINAMI radnica neprestala dodávať informácie nám, redakcii, ale občanom, ktorí si už na MESTSKÉ NOVINY zvykli. Ustavične sa na nás obraciate s podnetmi, pripomienkami, požiadavkami a my sa ich snažíme pomôcť riešiť.

Žiaľ, narážame na to „klasické“ slovenské: keď niečo niekto vymyslí, urobí a funguje to, vždy sa nájde niekto, kto to chce ohroziť a hádže po- lená pod nohy. Vytvorili sme noviny

– máme neprajníkov... A nie preto, že niečo iné zabezpečuje informovanosť občanov lepšie. Ťažko sa pracuje v prostredí obviňovania a ignorácie. Verím len, že zámerom nie je dosiahnuť stav, že občania nebudú mať dostatok informácií o dôležitých rozhodnutiach. Mesto má predsa povinnosť informovať svojich občanov o tom, aké úlohy a ako realizuje, ako nakladá s financiami občanov, aké sú zámery v správe mesta. Samozrejme, môže to robiť rôznymi formami – ale ak nemá k dispozícii lepšie médium, než sú MESTSKÉ NOVINY, očakávam a verím, že zmení stanovisko voči nám a my budeme môcť ďalej prinášať noviny, ktoré ťažko nachádzajú na Slovensku konkurenciu.

Bez zelene a vody je rozvoj Martina iluzórny

Michal Beňadik

Nedávno sa objavil na martinskej politickej scéne návrh venovať v meste pozornosť tzv. zeleným strechám. Prišiel

s ním poslanec S. Thomka a ako odporúčanie dostal aj podporu poslancov. No do zoznamu investičných akcií schválených zastupiteľstvom ani ekonomickou komisiou na roky 2020-2021 sa nedostal. Zatiaľ. Návrh má potenciál. No nazdávam

sa, že má – zatiaľ – aj zbytočne skromný zámer. Zelené strechy je len jedno z mnohých opatrení, ktoré môžu prispieť k zmene, zútlulneniu mesta, k zníženiu prehrievania jeho ovzdušia a k čiastočnému zachytávaniu zrážkovej vody, ktorá doteraz odchádza do kanalizácie a opúšťa mesto bez úžitku. Naopak, dokonca škodí – pretože preťažuje čistiareň odpadových vôd, kam vôbec nepatrí, pretože nie je ani kontaminovaná a ani odpadová. Je to životodarná relatívne čistá voda; len s ňou doteraz narábame ako s odpadom.

Zelené strechy nemôžu byť na každej streche. Mesto má priamy vplyv len na časť striech –

na svojich objektoch. Zelená strecha predstavuje nemalú záťaž pre jej konštrukciu. Je to dosť zložitý systém, náročný na dôkladnosť. Neposkytne tiež do rozpálených ulíc a námestí. Nezachráni chradnúce staré gaštany na Ul. A. Pietra, ktoré už dnes strácajú ráz stromoradia a po vypílení ďalších 10 suchých stromov to bude ešte horšie. Tie stromy totiž dostávajú asi viac soli než vody...

A čo je ešte horšie: podobne sú na tom aj len niekoľko ročné lipy na Hviezdoslavovej ul. – ešte nedorástli do košatejších korún a už vysychajú. Podobne javory, ktorými nahradili legendárne gaštany na pešej zóne – na Námestí Martinskej deklarácie – už sa

tiež začínajú lúčiť. Zachytávanie dažďovej vody a jej distribúcia k jestvujúcemu zeleni alebo do nových, nenáročných, „dažďových záhrad“ je omnoho jednoduchšia, lacnejšia a pritom efektívna. Máme na to striech až-až.

V posledných mesiacoch možno pozorovať viac občianskych iniciatív, ktoré skrývajú nádej: revitalizácia Tomčianskych alejí popri Jordáne, Feest ekofest na Ľadovni, jazierko na Košútoch, výsadba v Jahodníckych hájoch a zámer stromoradia odtiaľ po Ľadoveň... Máme ich ešte viac. Čo nemáme, je rámeč, koncepcia a pochopenie podstaty: vo vode sa zrodil život na Zemi, bez vody zahynie.

Slovensku pomohol pohyb „geopolitických tektonických dosiek“

Lubomír Chochula

November 1989 neprinesol len zmenu režimu a všetko, čo k tomu patrí, vytvoril aj podmienky na to, aby v roku 1993 mohla vzniknúť

samostatná Slovenská republika. Vo federálnom štáte dvoch bratských národov sme všetko preživali spoločne. Aj šport. Veľkým zážitkom bola bronzová medaila člena TJ ZŤS

Martin Jána Franeka v boxe na OH 1980, pričom o dvanásť rokov neskôr si bronzový olympijský kov odniesol domov aj hokejista Róbert Švehla, ktorý začínal s hokejom v Martine. Súžitie s väčším a vyspelejším susedom malo svoje výhody, ale aj úskalia. Po gavalierskom rozvoze manželstva, ktoré trvalo 74 rokov, nenastal súmrak úspechov v slovenskom športe. Zlatú štafetu od svojich predchodcov prevzali ďalší krajan, ale s tým rozdielom, že im na počesť víťazstva stúpala na stožiar slovenská vlajka za tónov štátnej hymny Slovenska.

Tento povznášajúci pocit zažilo od roku 1993 niekoľko slovenských olympionikov, ale aj naši hokejoví majstri sveta v roku 2002 (martinskí odchovanci Peter Smrek a Radovan Somík boli súčasťou tímu). Zahanbiť sa nedali ani martinskí atléti (Lucia Klocová, Štefan Balošák, Róbert Valiček a Miroslav Vanko), ktorí štartovali na OH.

Slovensko je na mape sveta ako samostatná republika. Ako krajina, v ktorej sa oplatí žiť, pracovať a tešiť sa nielen zo športových výsledkov. Na začiatku bol 17. november 1989, pokračovaním bolo obdobie hľadania

správnej cesty, nasledoval ďalší významný míľnik našej novodobej histórie (1. január 1993 a vznik SR), až prišla udalosť, ktorá nás ukotvila v najprestížnejšom európskom klube (1. máj 2004 a náš vstup do EÚ). Rok 1989 priniesol zásadné spoločenské zmeny, ale aj zemetrasenie vplyvom pohybu „geopolitických tektonických dosiek“. Vďaka tomu sa udiali veci, ktoré sa zdali predtým nemožnými. Sen sa stal skutočnosťou, fantázia realitou. To, čo dokázala Slovenská republika v ére svojej samostatnosti, to si zaslúži uznanie.

Hokejový „Ironman“ Róbert Švehla zažil hviezdnu kariéru

Legenda slovenského hokeja Róbert Švehla. Foto: SZLH

Olympijský klub Turiec si pekným gestom spomenul na bronzového medailistu zo ZOH 1992 v Albertville, odchovanca martinského hokeja, bývalého obrancu Róberta Švehlu, ktorému 17. októbra v priestoroch Základnej školy Jozefa Kronera č. 25 na sídlisku Ladovne odhalili tabuľu. V súčasnosti 50-ročný Švehla (člen Siene slávy slovenského hokeja) sa slávnostného aktu nemohol zúčastniť, ale MESTSKÉ NOVINY urobili s ním exkluzívny rozhovor.

Na chodbe ZŠ J. Kronera, ktorú si navštevoval v rokoch 1976 až 1982 (vtedy to bola ZŠ Čapajevova), máš pamätnú tabuľu. Čo ty na to? Dákuješ za to a vážim si to. Som rád, že si na mňa spomenuli. Bronz pod piatimi kruhmi v roku 1992 v Albertville bol mojim prvým veľkým úspechom v hokejovej kariére. Vtedy som iba začal hrať za reprezentáciu. Rok 1992 bol pre mňa veľmi vydarený, lebo len dva a pol mesiaca po olympiáde som s Československom získal bronzový kov aj na svetovom šampionáte, ktorý sa konal v Prahe a Bratislave. A medzitým aj federálny titul majstra Československa s Duklou Trenčín.

Aký si bol žiak a ako si sa dostal k hokeju? Nebol som najhorší, ani najlepší žiak, ale šport ma bavil viac ako učenie. Na ulici sme denno-denne hrali hokej, futbal, ale skúšali sme aj iné športy. S jedným mojim kamarátom z Ladovne sme sa raz vybrali

na martinský zimný štadión, prihlásili sme sa na ľadový hokej, ktorý mi učaroval, a tak som už pri ňom zostal.

Presadil si sa na reprezentačnej úrovni i v NHL. Aký je tvoj najväčší zážitok s hokejom? Tých zážitkov je veľa. Nezabudnuteľné bolo finále Stanley Cupu (ročník 1995/1996), ktorého som sa ako hráč tímu Florida Panthers zúčastnil. V play-off sa nám darilo. Stali sme sa víťazmi Východnej konferencie NHL, ale vo finálovej sérii o tento legendárny a ikonický pohár sme proti lídrovi Západnej konferencie (Colorado Avalanche) ťahali za kratší koniec, čo ma dodnes mrzí. Ale cením si, samozrejme, aj tri bronzové medaily v reprezentačnom drese. Dve s Československom a jednu so Slovenskom na MS 2003 v Helsinkách. Na klubovej úrovni rád spomínam na majstrovský titul s Trenčínom a so švédskym Malmö, s ktorým som vyhral aj Európsky pohár (1993).

Komu vďačíš za to, čo si dosiahol? Určite mojim najbližším, ktorí ma vždy podporovali, za čo im ďakujem. Na ľade som si však už musel poradiť sám. Vo svojich začiatkoch som mal šťastie na veľmi dobrých trénerov (v Martine Ladislav Jesenský, Pavol Vojtáš, Milan Skokan), ktorí ma v niečom obohatili, vstúpili mi lásku k hokeju a správne ma usmernili tak, aby ma tento šport naplňal a bol mojim koníčkom. Žiaľ, dnes niektorí rodičia rozmýšľajú hlavne o tom, ako si ich dieťa bude hokejom zarábať na živobytie.

Ty si odišiel do zámoria vo veku 25 rokov. Bolo výhodou, že si sa najskôr oťukal vo Švédsku a do NHL si vstúpil už ako skúsený hokejista, a nie ako tínedžer? V NHL ma draftoval klub Calgary Flames už v roku 1992, ale ponúkli mi len dvojcestnú zmluvu. To znamená, že kedykoľvek by som mohol skončiť na farme Plameňov, čo som nechcel. Preto som uprednostil angažmán v Malmö. Vo Švédsku som odohral tri kvalitné sezóny, čo mi asi pomohlo, lebo Florida, ktorá na mňa získala práva od Calgary, mi predostrela jednocestný kontrakt. S tým som, samozrejme, súhlasil. A tak od ročníku 1994/1995 som osem sezón hral za Panterov.

Svoju poslednú a celkovo deviatu sezónu v NHL si strávil ako hráč tímu Toronto Maple Leafs. Prečo si sa odst'ahoval zo slnecnej Floridy? Keďže som chcel finančne pomôcť hokeju v Trenčíne, požadoval som od organizácie Panterov taký nový kontrakt, v ktorom by bola zakomponovaná určitá čiastka aj na tento účel, ale s Floridou som sa na tom nedohodol. Napokon sa môjmu agentovi podarilo to, že ma vymenili do Toronta, kde mi to umožnili. Pri podpise svojej zmluvy na sezónu 2002/2003 s Javorovými listami som inicioval finančnú výpomoc vo výške milión dolárov na podporu trenčianskej hokejovej mládeže.

V NHL si bol železným mužom, ktorý držal rekord v počte odohratých zápasov v jednej sérii bez vynechania. Hral si aj cez bolesť a so sebazaprením. Tvoju tvrdosť v osobných súbojoch pocítil ne jeden protivník. Aj si sa sem-tam s niekým pobil na ľade? Mali sme v tíme bitkárov, čiže toto nebola moja parketa. V zámorí som sa zapojil do troch až štyroch potýčiek, ale vždy som dostal za uši. Vo Švédsku som päsťné súboje vyhrával, v NHL, kde sú na toto špecialisti, som prehrával. Bitky som nevyhľadával, chcel som byť hokejista.

Hokejovú kariéru si ukončil ako 34-ročný. Nebolo to trochu skoro? Nie, nebolo, stačilo. Už som sa nedokázal tak tešiť na zápasy a tréningy ako predtým. Hokej už nebol číslo 1. Prednosť dostali manželka s deťmi. Máme dvoch synov.

Ani jeden z nich nehrá hokej, ale to nie je podstatné, obaja študujú. Starší Dominik zostal v Kanade a Róbert pôsobí vo Švédsku.

Po zavesení korčúľ na klince si bol tri roky asistentom slovenskej reprezentácie (2004 až 2006), ale tvoja trénerská dráha sa tým skončila. Prečo? Bol som asistentom vtedajšieho reprezentačného trénera Františka Hossu. V trénerskej činnosti som nepokračoval, lebo nie je to nič pre mňa. Vyskúšal som si aj pozíciu generálneho manažéra hokejových reprezentácií Slovenska. V tejto funkcii som pôsobil od septembra 2015 do mája 2017, pričom Zdeno Cíger (ďalší odchovanec martinského hokeja s veľkými úspechmi – pozn. red.) bol trénerom mužskej reprezentácie. Bolo to v období, keď sa riešil post prezidenta SZLH. Obaja sme chceli pomôcť slovenskému hokeju, ale mali sme to veľmi sťažené. Veľa hráčov bojkotovalo pozvánku do reprezentácie. Mrzí ma, že na tejto vlne sa niesli aj niektorí moji bývalí spoluhráči. Mohli sme počítať len s tými, ktorí chceli hrať za národný tím. Ale to je už minulosť, dnes je šéfom slovenského hokeja Miroslav Šatan, ktorý je mužom na správnom mieste. Na hokej som nezanevrel, momentálne sa venujem mládežníckym talentom v Trenčíne.

A čo hovoríš na martinský hokej? Sledujem, ako je na tom môj materský klub. Zaregistroval som, že novým trénerom Martina je Ernest Bokroš, ktorého považujem za kvalitného hokejového odborníka, čo môžem potvrdiť z vlastnej skúsenosti. Dúfam, že martinský klub pod jeho vedením postúpi do najvyššej súťaže. Autor: Eubomír Chochula

Róbert Švehla má martinský domicil. Foto: archív

Ani po zmene trénera by sa filozofia klubu „rytierov“ nemala meniť

Góly sú korením hokeja, Daniel Babka ml. skóruje do siete Spišiakov. Foto: chir

V polovici októbra nastala zmena na trénerskom poste HK Vitar Martin. Vedenie klubu „rytierov“ odvolalo z funkcie hlavného kormidelníka Róberta Spišáka, namiesto ktorého angažovali bývalého trénera slovenskej reprezentácie dvadsiatky Ernesta Bokroša.

Dôvod tejto zmeny vysvetlil pre MN riaditeľ HK Vitar Martin Milan Murček: „Nebolo to náhle nepremyslené rozhodnutie, zvažovali sme to už nejaký čas. Trénerovi Spišákovi ďakujeme za odvedenú prácu. V minulej sezóne, v ktorej sme zažili eufóriu, urobil s mužstvom progres. Podávali sme dobré výkony, čo potvrdila aj finálová séria (mala

vysokú úroveň) s Michalovcami, ktorým sme boli vyrovnaným súperom. Očakávali sme, že do aktuálnej sezóny vstúpime tou istou nohou, čo sa nám nepodarilo. Na výsledkoch sa to možno až tak veľmi neprejavilo, nestrácali sme veľa bodov na lídra, ale boli sme nespokojní s herným prejavom, ktorý nebol taký, aký sme si predstavovali. Potrebovali sme s tým niečo urobiť a mužstvo znovu naštartovať. Nakoniec sme po dlhšej úvahe pristúpili k tomu, že sme sa dohodli na ukončení spolupráce s trénerom Spišákom. Od tejto zmeny očakávam zlepšenie výkonnosti mužstva, vytvorenie hernej pohody, aby sme hrou i výsledkami tešili našich fanúšikov. Naším cieľom je zabojsť o prvenstvo v Slovenskej hokejovej lige a priamy postup do najvyššej súťaže. Verím, že nový tréner nám pomôže posunúť sa o level vyššie.“ Skúsenejší 60-ročný Ernest Bokroš (v pozícii hlavného trénera bol napr. majstrom so Slovanom, Zvolenom i Zlínom, získal bronz so Slovenskom na MS 20 v roku 2015 a ako asistent

zlatom so Slovenskom na MS mužov v roku 2002), sa ujal kormidla „rytierov“ 17. októbra. „Vážim si túto ponuku, ktorú som prijal. Vedenie martinského hokeja ma oslovilo s jasným cieľom a predstavami, čo tento klub chce dosiahnuť. Budem sa snažiť pomôcť splniť vytýčený cieľ, dám do toho celú svoju energiu a skúsenosti, ktorých mám na rozdávanie. Je to výzva. Samozrejme, nebude to jednoduché, vysoké ambície majú aj iné kluby, ale spoločne s hráčmi a funkcionármi sa pokúsime zabojsť o najvyššiu súťaž, lebo Martin ako hokejové mesto s výbornými fanúšikmi si to zaslúži.“ povedal pre MN Ernest Bokroš, ktorý ešte dodal: „V play-off rozhodujú tzv. rozdieloví hráči. Ak chceme bojovať o postup, musíme sa posilniť. Na druhej strane, som stotožnený s filozofiou klubu (v tíme je väčšina vlastných odchovancov a šancu dostávajú aj mladé talenty – pozn. red.). Budeme chcieť dostať martinskú juniorku do top 6 v extralige a mužstvo mužov čo najlepšie pripraviť na playoff v SHL.“

Kapitán Tomáš Stašík chce doviest' svoj koráb k postupovým brehom

Futbalisti MŠK Fomat Martin sú v polčase sezóny kráľom 3. ligy Stred. O tom, či zopakujú svoj triumf z ročníka 2015/2016 a postúpia vyššie, sa rozhodne na jar 2020.

Kapitán mužstva, 23-ročný odchovanec klubu, stopér Tomáš Stašík vyzdvihol pre MN silu kolektívu: „V mužstve vládne

výborná atmosféra, všetci ťaháme za jeden povraz. Veľkým prínosom je skúsenejší Miroslav Barčík, od ktorého sa všetci veľa učíme. Máme kvalitných trénerov (hlavný Pavol Šuhaj a asistent Stanislav Ruman – pozn. red.), vďaka ktorým napredujeme. Hráme pekny futbal a súperov prevyšujeme aj kondične. Dari sa nám. Teší

ma o to viac, že v mužskom áčku pôsobí veľa odchovancov klubu, čo len potvrdzuje dobrú prácu s mládežou vo Fomate. Dúfam, že v nastúpenom trende budeme pokračovať aj na jar. Niektorí z kádru, vrátane mňa, sme zažili, aké je to vyhrať 3. ligu Stred a postúpiť vyššie. Teraz by sme to radi zopakovali.“

Zažije Tomáš Stašík dejá vu? Foto: chir

Šampión Filip Polc odporúča nadšencom vyskúšať si pumtrackovú dráhu

Filip Polc počas exhibície na pumtrackovej dráhe. Foto: Martin Ferenčík

Od 17. októbra slúži novovybudovaná pumtracková dráha na Pltníkoch verejnosti. Na slávnostnom otvorení tohto športového areálu nechýbali predstavitelia vedenia mesta Martin, Nadácie Kia Motors, mestskí poslanci, ďalší hostia a početné žiacke obecenstvo.

Filip Polc, ktorý je nielen bývalým majstrom sveta v mestských zjazdoch, ale aj dizajnérom pumtrackových areálov, pri tejto príležitosti pre MN povedal: „Nadšenci tohto adrenalínového športu tu nájdu

dve dráhy. Jedna je určená pre začiatočníkov, druhá pre pokročilých. Každý sem môže prísť, vyskúšať si techniku jazdy, naučiť sa poriadne ovládať bicykel na terénnych nerovnostiach, ktoré sú na dráhe, čo potom môžu zúročiť aj pri bicyklovaní v lese a inde. Základom je využívať energiu vo svoj prospech na tých vlnách, rozbehnúť sa, rozpumpovať sa a takto odjazdiť vo veľkej rýchlosti celý okruh. Pri pumtracku nepretržite zapájate všetky svaly a pracujete na stabilite. Je to veľmi dobrý doplnok aj pre zimné športy, pre lyžiarov, snoubordistov, ktorí takisto potrebujú

mať dobrú koordináciu pohybov. Na tejto trati sa môžete učiť, zdokonaľovať sa a posúvať svoje hranice. Myslím si, že to môže byť atraktívne pre mladých a tých, ktorí chcú v tomto smere niečo dosiahnuť, lebo v tejto disciplíne sa už organizujú aj majstrovstvá sveta. Začiatočníci by si najskôr mali otestovať svoje schopnosti na menšom okruhu a až potom, keď budú na to pripravení, by mali prejsť na náročnejšiu väčšiu dráhu s vyššími prekážkami.“

Stranu pripravil:
Eubomír Chochula

Atletická „kráľovná“ rozdávala radosť, sladké odmeny a vzácne tituly

Finále behu na 60 m v kategórii staršie žiačky bolo veľmi vyrovnané, tretia sprava je víťazka Emily Biziková (ZŠ Turany). Foto: Martin Ferenčík

Turčianska žiacka liga, dlhodobá obľúbená atletická súťaž žiactva, pokračovala v októbri svojím 2. a 3. kolom, ktoré boli zároveň majstrovstvami okresu Martin v kategórii mladšieho a staršieho žiactva.

Skôr, než zaznel prvý výstrel štartovacej pištole, organizátori podujatia odmenili dve najúspešnejšie školy v jej uplynulom ročníku. V kategórii mestských škôl zvíťazilo družstvo mladých atlétov z Gymnázia Jozefa Lettricha a v kategórii vidieckych škôl obhájili svoje prvenstvo žiaci ZŠ Komenského z Turian. Počas dvoch súťažných dní sa v priestoroch atletického areálu na Východnej ul. v Martine prezentovalo takmer 800 štartujúcich pretekárov od Turian až po Kláštor pod Znievom. Organizátori – Atletický klub ZŤS Martin v spolupráci so Slovenským atletickým zväzom, mestom Martin, CVČ Kamarát, OR SAŠŠ Martin a Olympijským klubom Turiec pre nich tradične pripravili nielen bohatý športový program, ale pre medailistov aj sladké odmeny a pre víťazov jednotlivých disciplín aj tituly majstrov okresu Martin pre rok 2019. Podľa predpokladov v súťaži dominovali členovia AK ZŤS Martin a AK Victoria Turany. Zverenci trénerov Pavla Zemku,

Pavla Slouku, Jána Gigaca, manželov Kľučiarovských a ďalších toho predviedli z atletickej abecedy najviac a viacerým z nich sa už podarilo presadiť aj v rámci celoslovenských súťaží. Až trojnásobnými víťazmi a majstrami okresu sa stali: mladší žiak Daniel Novotný (300 m, 600 m, loptička) a starší žiak Richard Franek (60 m, 150 m, 300 m). Dvojnásobné víťazstvo zaznamenali mladšia žiačka Terézia Pálffyová (150 m, 300 m) a staršia žiačka Viktória Marčeková (800 m a 1500 m). Rozhodcovia vydareného podujatia zaregistrovali viacero hodnotných výkonov. Určite k nim patril aj výkon víťaza vo vrhu guľou v kategórii starších žiakov Marca Turčana (13,88 m) z Turian, či dosiahnutý čas mladšieho žiaka Róberta Maretta (Spoj. škola M. R. Štefánika) v behu na 60 m (8,4 s). Najdramatickejším momentom bežeckej disciplíny bol dobeh šprintérok ma 60 m v kategórii starších žiakov. Až päť bežkýň sa zmestilo do jedinej desiatiny sekundy a o poradí musela rozhodnúť až cieľová fotografia. Pohľad na ňu rozhodol o konečnom verdikte – 1. Emily Biziková (ZŠ Turany) 8,4 s; 2. Lesia Chukwu Agu (ZŠ s MŠ A. Bernoláka) 8,5 a 3. Emma Samčíková (Gymnázium J. Lettricha) 8,5.

Vyjadrenie Pavla Slouku

Dianie a bežecké súboje na 250 m bežeckom ovále sledoval aj najúspešnejší tréner mládeže na Slovensku Pavel Slouka: „Turčianska žiacka liga spolu s Turčianskymi hrami mládeže sú jedinečnými príležitosťami a prehliadkami pohybových schopností a výkonnosti mladých turčianskych atlétov. Ich obetavým organizátorom patrí naozaj obdiv a tiež vďaka. Na dnešnej súťaži ma potešila účasť i jej organizácia a tiež niektoré dosiahnuté výkony. Mohlo by ich však byť oveľa viac. Prespali sme celú jednu generáciu, ktorá márne čakala v Martine na vybudovanie 400 metrovej atletickej dráhy a vytvorenie priaznivých podmienok pre ďalšie napredovanie atletiky v našom meste. Už nie roky, ale celé desaťročia na ňu márne čakáme. Poklepkávať kladivkom na začiatok stavby určite nepôjdem. Ale napriek tomu, že po mnohých zlých skúsenostiach z uplynulých rokov sa stal zo mňa skeptik, nožničky na prestrihnutie pásky pri odovzdaní 400 metrovej tartanovej dráhy stále v zásuvke stola opatrujem. Hádám ich v budúcom roku 2020 predsa len budem potrebovať.“

Atletickí majstri okresu Martin

Mladší žiaci – beh na 60 m: 1. Róbert Mareta (Spoj. škola M. R. Štefánika) 8,4 s. 150 m: 1. Róbert Mareta (Spoj. škola M. R. Štefánika) 21,0 s. 300 m: 1. Daniel

Novotný (Gym. J. Lettricha) 47,2 s. 600 m: 1. Daniel Novotný (Gym. J. Lettricha) 1:49,5 min. 1000 m: 1. Kristián Kapusta (ZŠ Hurbanova ul.) 3:36,1 min. Skok do výšky: 1. Matúš Jankola (ZŠ Mudroňova ul.) 127 cm. Diaľka: 1. Lukáš Lehotzký (ZŠ Hurbanova ul.) 406 cm. Hod loptičkou: 1. Daniel Novotný (Gym. J. Lettricha) 49,67 m. Vrh guľou: 1. Adam Hanus (ZŠ H. Zelinovej Vrútky) 9,65 m. Chôdza 1000 m: 1. Simon Pikla 6:12,1 min.
Mladšie žiačky – 60 m: 1. Anna Jurečeková (Katolícka ZŠ A. Bernoláka) 8,7 s. 150 m: 1. Tereza Pálffyová (Gym. J. Lettricha) 23,1 s. 300 m: 1. Tereza Pálffyová (Gym. J. Lettricha) 54,3 s. 600 m: 1. Barbora Novanská 2:01,4 min. 1000 m: 1. Natália Lukáčová (ZŠ Hurbanova ul.) 3:43,8 min. Skok do výšky: 1. Petra Kudláčová 127 cm. Diaľka: 1. Laura Frličková (ZŠ Hurbanova ul.) 407 cm. Hod loptičkou: 1. Dominika Brnová 59,16 m. Vrh guľou: 1. Jasmina Hrašková (ZŠ J. Kronera) 8,12 m. Chôdza 1000 m: 1. Petra Kusá 5:51,4 min.
Starší žiaci – 60 m: 1. Richard Franek (Gym. J. Lettricha) 7,3 s. 150 m: 1. Richard Franek (Gym. J. Lettricha) 18,7 s. 300 m: 1. Richard Franek (Gym. J. Lettricha) 40,8 s. 800 m: 1. Tomáš Nosál 2:09,3 min. 1500 m: Ján Redecha (Ev. spoj. škola) 4:56,3 min. Skok do výšky: 1. Tomáš Spišák (Gym. J. Lettricha) 162 cm. Diaľka: 1. Matej Kšenžigh (Gym. J. Lettricha) 514 cm. Hod loptičkou: 1. Jakub Slezák 64,18 m. Vrh guľou: 1. Marco Turčan (ZŠ Turany) 13,88 m. Chôdza 1000 m: 1. Adam Nosál 4:21,5 min.
Staršie žiačky – 60 m: 1. Emily Biziková (ZŠ Turany) 8,4 s. 150 m: 1. Emma Samčíková (Gym. J. Lettricha) 21,6 s. 300 m: 1. Adriana Holecová (Ev. spoj. škola) 47,1 s. 800 m: 1. Viktória Marčeková (Gym. J. Lettricha) 2:34,9 min. 1500 m: 1. Viktória Marčeková (Gym. J. Lettricha) 5:38,1 min. Skok do výšky: 1. Katarína Sajdákova (ZŠ Dolinského ul.) 147 cm. Diaľka: 1. Natália Haštová (ZŠ Mudroňova ul.) 430 cm. Hod loptičkou: 1. Jasmina Hrašková (ZŠ J. Kronera) 44,41 m. Vrh guľou: 1. Zuzana Lahutová (ZŠ N. Hejnej) 8,65 m. Chôdza 1000 m: 1. Adela Bučková 5:47,8.
Autor, foto: Martin Ferenčík

**PENZIÓN
ĽADOVEŇ**

**MEDZINÁRODNÝ
FESTIVAL
KLOBÁS**

**SOBOTA
9. NOVEMBRA 2019**

S PODPOROU VÝBORU MESTSKEJ ČASTI
ĽADOVEŇ - JAHODNÍKY - TOMČANY.

HOSŤ FESTIVALU

**HORKÝŽE
SLÍŽE**

Viena international

EIN UNTERNEHMEN DER REJLEK METAL & PLASTICS GROUP

Spoločnosť s dlhoročnou pôsobnosťou na trhu prijme do riadneho pracovného pomeru zamestnancov na pozície:

- **OBSLUHA TROJ-A PÄŤOSÉHO FRÉZOVACIEHO CNC CENTRA**
- **OBSLUHA SÚSTRUŽNÍCKEHO CENTRA**

POŽADUJEME

- vyučený v danej profesii a prax minimálne 3 roky
- znalosť čítania výkresovej dokumentácie
- zmysel pre kusovú a malosériovú výrobu
- zodpovednosť a vysoká kvalita práce

PONÚKAME

- výhody v rámci vnútorného motivačného systému spoločnosti
- možnosť odborného rastu a ďalšieho vzdelávania
- práca v príjemnom kolektíve a dobrom pracovnom prostredí
- mzda podľa schopnosti a výsledkov od 600 do 1100 eur

VAŠE ŽIADOSTI POSIELAJTE NAADRESU

Viena international, s.r.o., Personálne oddelenie
Kráčiny 2, 036 01 Martin, T: 043 / 4200 104, E: kovac@viena.sk

Oslovíme iba tých záujemcov, ktorí splnia požadované kritériá.

**Chcete zázrak?
Sme tu pre vás.**

MARTIN

BANSKÁ BYSTRICA

KOŠICE

SANATÓRIUM HELIOS®

Centrum gynekológie a reprodukčnej medicíny

www.sanatoriumhelios.sk

**V novootvorenom finančnom centre
Home Credit vybavíte**

- hotovostnú pôžičku až do 15 000 €
- spojenie pôžičiek až do 20 000 €
- flexibilnú pôžičku na kartu až do 10 000 €

TULIP CENTRUM v Martine po-ne 9.00–20.00 h.

Viktória Varinská 0908 572 567
Jana Zacharová 0908 405 213

**HOME
CREDIT**
Pre lepšie príbehy

PODNET OD OBČANA: Ako je to s parkovaním na trávniku?

Do redakcie sme dostali podnet od občana z Hájskej ulice v Novom Martine (meno neuvádzame): Mestská polícia rozdávala papuče na autá za státie na trávniku - nič neobvyklé, až na to, že ten trávnik je vo vlastníctve developera, čiže ide o súkromný pozemok, a nie pozemok mesta. A za ďalšie, papuča je obmedzenie slobody za prístupok, čo je protizákonné a dá sa daná vec riešiť aj oznámením. Čo ak v noci budem súrne potrebovať odísť s autom napr. do nemocnice s malým dieťaťom? Prípadne pôjde o inú život zachraňujúcu službu? V inom prípade: ak prídem neskoro do práce, tak mi dajú celodennú absenciu a dost pochybujem, že o 5. h ráno sa bude chcieť „urodzeným“ pánom prísť a dať mi dolu papuču - potom čo? Zažalujem ich za ušlý zisk?

Našťastie mňa osobne sa to netýka, no susedia sú rozčarovaní.
Proste mesto má z toho neoprávnený biznis, ktorý stojí za povšimnutie.

Zaujímavý podnet sme poslali náčelníkovi Mestskej polície v Martine plk. PhDr. Milanovi Bartošovi, ktorý nám odpovedal: - Na uvedenom mieste (Hájska ulica v Martine), aj keď má ísť o súkromný pozemok, platia pre vodičov motorových vozidiel pravidlá

cestnej premávky v zmysle zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Účastník cestnej premávky, ktorým je vodič motorového vozidla, je povinný dodržiavať pravidlá cestnej premávky. Neriadi sa teda nejakým listom vlastníctva a podobne; rovnako tak ani zakročujúci policajti. Pokiaľ predmetná trávnatá plocha je verejne prístupná (to znamená, že vstup alebo vjazd na ňu nie je príslušným dopravným značením zakázaný alebo obmedzený alebo táto plocha nie je napríklad fyzicky - stavebne uzatvorená a pod., prípadne aspoň označená ako súkromná), tak pre každého vodiča motorového vozidla platí zákaz ustanovený v § 25 ods. 1 písm. s) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov („vodič nesmie zastaviť a stáť na cestnej zeleni a inej verejne prístupnej zeleni...“). Preto aj Mestská polícia mesta Martin ako orgán oprávnený objasňovať priestupky posudzuje priestupok, že vodiči motorových vozidiel stáli na predmetnom mieste na verejne prístupnej zeleni v rozpore so zákonom.

Čo sa týka použitia technického prostriedku na zabránenie odjazdu

motorového vozidla (ľudovo: „papuče“) príslušníkmi mestskej polície, toto je ošetrované v ustanovení § 16a zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov, preto nemôže byť ani reči o „obmedzovaní slobody“; ide o oprávnenie, resp. postup ustanovený zákonom. Použitie technického prostriedku na zabránenie odjazdu motorového vozidla nie je ani sankciou či potrestaním nedisciplinovaného vodiča, slúži na zabezpečenie osobného kontaktu vodiča, ktorý sa dopustil priestupku, s policajtom, aby jeho priestupok mohol byť prejednaný, resp. objasnený.

Pochybnosť pisateľa listu o tom, že sa o 5. ráno bude chcieť „urodzeným“ pánom prísť a dať dole z vozidla papuču, je neopodstatnená. Ak „urodzenými“ pámmi myslí policajtov, príslušníci Mestskej polície mesta Martin sa za urodzených nepovažujú, ale sú v službe občanom nonstop, teda 24 hodín denne, a na zavolanie (pri každom použití „papuče“ si dotknutý vodič nájde na vozidle kontakt na Mestskú políciu - bezplatnú telefónickú linku č. 159) prídu na ktorékoľvek miesto na území mesta Martin do niekoľkých minút. Pisateľ predmetného listu zrejme reaguje na udalosť zo 14. 10. 2019

v čase okolo 19. h, keď hliadka mestskej polície zakročovala voči vodičom troch motorových vozidiel, ktorí na Hájskej ulici v Martine so svojimi vozidlami stáli na ploche verejne prístupnej zelene. Tu chcem zdôrazniť dva momenty:

1. predmetný policajný zákrok bol vykonaný na základe podnetu občana, ktorému zrejme na rozdiel od pisateľa listu prekáža poškodzovanie trávniku motorovými vozidlami,
2. ani jednému z troch vodičov stojacich s vozidlami na ploche verejne prístupnej zelene nebola uložená pokuta, ale priestupky všetkých troch boli vybavené napomenutím, čo by v pisateľom navrhovanom postupe (nedávať papuču, ale oznámiť) nebolo možné, pretože proces objasňovania už nie je zákonne možné zavŕšiť napomenutím, dokonca ani blokovou pokutou, iba predložením správy o výsledku objasňovania priestupku na príslušný Okresný dopravný inšpektorát Policajného zboru.

A na záver: Mesto Martin nemá zo svojej mestskej polície žiadny „neoprávnený biznis“, ale v mestskej polícii má účinný nástroj na zabezpečenie verejného poriadku vrátane poriadku v statickej doprave a ochrany životného prostredia.

(re)

LECHANOVINY :-) alias NOVINY MILANA LECHANA

Murphyho zákon

Ak vytočíš zlé číslo, nikdy nie je obsadené.

Sučany

Dôchodkyňa, ktorá si neželá byť menovaná (Agnesa Prebehajlová), si ťažko vzdychla: „Ach, jaj, tento svet sa rúti do záhuby. Počula som, že sa už rozvádza aj elektrický prúd.“

Sentencia

V živote sa treba pre niečo zapáliť.
V krematóriu už bude neskoro.

Posmešníky Ondreja Nagaja

Denná strava

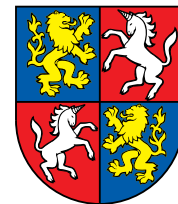
Na staré dni si už môj život splietol predajňu mäsa s apatičkou.

Kúsok reklamy

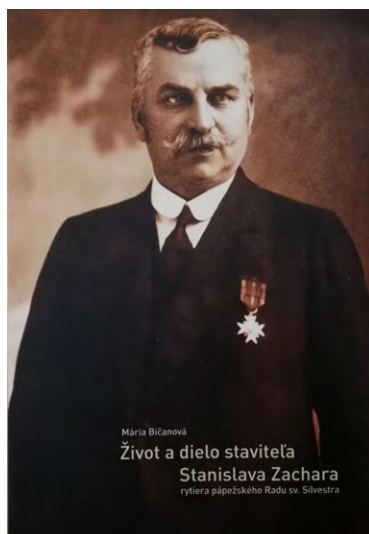
Teplická kúpeľná voda vyrovnáva vrásky a potenciu dodá.

Kresby: Viera Rajošová a Peter Sabov

Úcta veľikánovi – Dni staviteľa Stanislava Zachara

Unikátna knižná publikácia *Život a dielo staviteľa Stanislava Zachara*

Od 10. do 13. októbra bola vo Vrútkach séria podujatí pri príležitosti 150. výročia narodenia staviteľa Stanislava Zachara.

Stanislav Zachar sa narodil 13. októbra 1869 vo Valči a zomrel 12. januára 1937 vo Vrútkach. Svojimi stavbami sa nezmazateľne zapísal do histórie Turca, ale aj iných kútov Slovenska. Napr. vo Vrútkach zanechal svoj rukopis na rímskokatolíckom Kostole sv. Jána Krstiteľa, Obecnom dome (teraz mestský úrad), Robotníckom dome (dnes kino 1. máj), Sokolovni, synagóge. V Martine je jeho dielom napr. druhá budova Matice slovenskej, ale bol aj staviteľom kostolov v Slovanoch, Kláštore pod Znievom a Príbovciach. Vo štvrtok 10. októbra sa vo Vrútkach konali dve spomienkové akcie – jedna v kultúrnej sále Kriváň a druhá v areáli Základnej umeleckej školy Frica Kafendu. V Kriváni sa uskutočnila vernisáž výstavy pod názvom „Stanislav Zachar – staviteľ rytierskeho rádu sv. Silvestra“. Výstavu autora Igora Dobrovolného zorganizovalo združenie Brána Turca v spolupráci s mestom Vrútky. Pekným aktom bolo aj odhalenie opraveného pamätného stĺpa z roku 1926 (vynovené tabule

majú pôvodný text) pri ZUŠ Frica Kafendu, ktorý je venovaný prvému čs. prezidentovi Tomášovi G. Masarykovi. Staviteľskej úlohy na výstavbe tohto stĺpa sa vtedy zhostil (bez nároku na honorár) práve Stanislav Zachar. V sobotu 12. októbra bola v kultúrnej sále Kriváň prezentácia knižnej publikácie *Život a dielo staviteľa Stanislava Zachara*. Publikácia vyšla z iniciatívy Literárneho klubu Mateja Zat'ka pri Katolíckom kultúrnom dome vo Vrútkach, s podporou Miestneho odboru Matice slovenskej vo Vrútkach a vo Valči, mesta Vrútky, ako aj za príspevnia rodiny Daniela Zachara a Stanislava Floreka. Autorka knihy Mária Bičanová precízne spracovala informácie o Stanislavovi Zacharovi, ktorý vynikal profesionalitou staviteľa, vzácnymi charakterovými vlastnosťami zanieteneho občana Vrútok, ako aj angažovaním sa v rímskokatolíckej cirkvi. Za príkladný aktívny život v cirkvi a výstavbu kostolov mu pápež Pius XI. udelil rytiersky rád sv. Silvestra. V knihe sú krásne stavby kostolov a budov (dobové fotografie i iné historické materiály), ktoré staviteľ vytvoril, ale najkrajšou stavbou bola jeho rodina. Niekoľko príbuzných Stanislava Zachara sa zúčastnilo slávnostného krstu knihy a jeden z nich – pravnuke Daniel Zachar prevzal od starostky obce Valča Márie Ondráčkovej ocenenie Čestný občan obce Valča Stanislavovi Zacharovi in memoriam. No a 82-ročný vnuk Stanislav Florek vo svojom príhovore okrem iného povedal: „Chodím a budem chodiť s úctou k hrobke starého otca a svojej rodiny. Skláňam sa pred ich plným a činorodým životom, ako aj výsledkami, ktoré zanechali po sebe.“ Pavol Parenička (vedecký pracovník Slovenského literárneho ústavu Matice slovenskej) vyzdvihol prínos Stanislava Zachara. „Ak španielske a katalánske architektonicko-

Branislav Zacharides (vľavo) krstil knihu *stavebnou antukou*. Sprava sú: Mária Ondráčková, Daniel Zachar a Mária Bičanová

staviteľské umenie v podobnom historickom čase reprezentovali diela svetoznámeho Antonia Gaudího (napr. chrám *Sagrada Familia* v Barcelone), tak v slovenských a turčianskych pomeroch túto Gaudího rolu zohralo dielo Stanislava Zachara a jeho stavby vo Vrútkach na čele s Kostolom sv. Jána Krstiteľa, “podotkol Pavol Parenička. Na tejto knižnej slávnosti sme oslovili vrútockého primátora Branislava Zacharidesa, ktorý pre MESTSKÉ NOVINY povedal: „Rozmer Stanislava Zachara prekračuje hranice nášho mesta, jeho prínos je obrovský pre celý Turiec. Vďaka tejto osobnosti sú Vrútky aj po architektonickej stránke mestom, lebo viac ako polovicu najvýznamnejších vrútockých budov, buď projektoval alebo staval, prípadne oboje. Veľmi sa mi páči, že jeho stavby stále plnia svoj účel. Jeho diela,

spomeniem napr. rímsko-katolícky Kostol sv. Jána Krstiteľa, Obecny dom, v ktorom teraz sídli mestský úrad, židovská synagóga, v ktorej sa konajú kultúrno-spoločenské podujatia, boli nadčasové. Čo by sme dnes dali za to, keby sme mali dostatočné finančné zdroje, aby sme mohli skrášľovať naše mesto takými stavbami, aké vytvoril Stanislav Zachar. Keby žil v súčasnosti, asi by trpel tým, že už nie je v Turci taký potenciál na to, aby bol priestor na krásne architektonické diela. Na svojho veľikána nikdy nezabudneme. Mimochodom, jediné námestie, ktoré máme vo Vrútkach, je pomenované práve po Stanislavovi Zacharovi.“

Dni staviteľa Stanislava Zachara vo Vrútkach vyvrcholili nedeľnou sv. omšou v rímskokatolíckom kostole a položením vencov na jeho hrob na cintoríne.

Autor, foto: Ľubomír Chochula

Kostol sv. Jána Krstiteľa a budova mestského úradu majú tiež Zacharov rukopis

Kometa aj bez domáceho prostredia patrí v extralige k najlepším tímom

Kometa (čierne dresy) hráva svoje domáce zápasy aj na ihrisku pri martinskej Sokolovni. Foto: chir

Hokejbalisti HbK Kometa Vrútky zatiaľ ani raz nenastúpili v aktuálnom ročníku Slovenskej hokejbalovej extraligy (SHbE) na svojom ihrisku, na ktorom sa uskutočňuje rozsiahlejšia rekonštrukcia. Útočisko pre svoje domáce zápasy musia hľadať v martinskom azyle (na ihrisku pri Sokolovni alebo v športovej hale na Podháji).

Napriek tomu, že sú Vrútočania v nevýhode, lebo absencia vlastnej hracej plochy sa prejavuje aj na výpadku v tréningovom procese na „domáci“ výsledkoch sa to zatiaľ neprejavilo. Kometa ako hosťiteľ vyhrala štyri duely. A až v tom piatom (zápas 9. kola sa hral 20. októbra), čo bol súboj dvoch ostatných slovenských majstrov (Vrútky

v roku 2018, Skalica v roku 2019) podľahla v martinskej športovej hale Záhorákom 3:4 po predĺžení. „Skalica nás dosť preverila. Bol to fyzicky veľmi náročný zápas. Myslím si, že sme boli kvalitnejším tímom, ale hostia to zvládli takticky lepšie, preto zvíťazili. V tretej tretine sa nám podarilo strelit' kontaktný gól na 2:3, potom sme vyrovnali, vynútili sme si predĺženie, ale v nadstavbenom čase mal súper viac šťastia a po našej chybe skóroval,“ zhodnotil pre MN obranca Vrútok Michal Fodrek. Pred štartom aktuálneho ročníka súťaže posilnili Kometu dvaja bývalí hráči ŠKB Martin (tento klub sa neprihlásil do súťaže), Michal Tomečko (proti Skalici strelil dva góly) a Michal Fodrek, ktorý na margo nového pôsobiska dodal: „Po dlhšom zvažovaní pred sezónou

som sa rozhodol pre Vrútky, kde je to z Martina najbližšie. To mi vyhovuje aj vzhľadom na to, že mám malého syna, ktorému sa chcem viac venovať. Priznám sa, nevedel som, do čoho idem, lebo medzi Martinom a Vrútkami bola vždy rivalita. Oslovil ma Martin Kolčák, ktorý mi povedal, ako to tu funguje. Nakoniec sme sa dohodli, že to vo Vrútkach skúsim. Som milo prekvapený, v Komete je výborná partia, chalani ma medzi seba dobre prijali. Chceme hrať atraktívny hokejbal a byť úspešní v play-off, v ktorom sa bude lámať chlieb. Titul môže získať hocikto z prvej osmičky. Určite sa v play-off pokúsime dostať čo najďalej.“ Útočník Komety a jeden z lídrov tímu Martin Kolčák pre MN poznamenal: „Mišo Tomečko a Mišo Fodrek bez problémov zapadli do mužstva. Sú to vynikajúci hokejbalisti. Sme radi, že tieto martinské posily máme v kádri, na druhej strane, bude nám chýbať derby s Martinom, ktoré vždy malo špecifický náboj. Škoda, že taký kvalitný tím, klub s takou históriou (ŠKB Martin bol majstrom Slovenska v roku 2016 – pozn. red.) skončil v extralige. Čo sa týka aktuálnej sezóny SHbE, súťaž je veľmi vyrovnaná (až na beznádejne posledný Kežmarok) a prakticky každý môže zdolať každého. Vzhľadom na to, že pre rekonštrukciu nemôžeme hrať v domácom prostredí a trénujeme iba raz týždenne, sme nečakali taký dobrý

vstup do nového ročníka. Už sa nevieme dočkať toho, keď znovu bude k dispozícii naše vynovené ihrisko vo Vrútkach. V ďalších stretnutiach základnej časti sa vynasnažíme nadviazať na úspešný štart do sezóny, ale či sa nám to podarí, to bude záležať napr. aj na tom, v akom zložení nastúpime na zápasy, či v plnej sile alebo v oklieštenej zostave. Nemáme obavy, že by sme nepostúpili do jarného osemčlenného play-off, ktoré bude kľúčové. Na vyradovaciu časť sa budeme chcieť čo najlepšie pripraviť s cieľom atakovať medailové priečky.“ Prezident Komety Vrútky Libor Pomikálek pre MN ozrejmil, ako to momentálne vyzerá s dokončením rekonštrukcie hokejbalového areálu vo Vrútkach. „Pri rekonštrukcii ihriska, ktoré okrem iného aj rozširujeme, sa vyskytli situácie, s ktorými sme nepočítali. Robíme, čo sa dá, ale, žiaľ, nejde to tak rýchlo, ako si želáme. Nemáme to vo svojich rukách a nedokážeme to ovplyvniť. Firmy, ktoré nám to pomáhajú budovať, majú tiež svoj plán. Nové mantinely a plastový hrací povrch, ktoré sme kúpili, čakajú, kým sa všetko pripraví na to, aby mohli byť nainštalované. Hlavne, že sme začali, lebo raz sa to skončí, ale či sa rekonštrukcia stihne dokončiť do 10. novembra, keď je vo Vrútkach naplánovaný turnaj kategórie U10, alebo nie, to v tejto chvíli naozaj neviem povedať.“

Výsledky žiakov Judo Clubu TJ Sokol Vrútky

Mladí džudisti Vrútok dobre reprezentujú svoj klub. Foto: arhív

Mladí džudisti Judo Clubu TJ Sokol Vrútky dosiahli opäť niekoľko výborných výsledkov na 5. kole olympiády v Žiline a Veľkej cene Popradu.

Žilinské podujatie v džude žiakov sa konalo 28. septembra za účasti 179 pretekárov zo 16 klubov a zúčastnilo sa ho aj 11 „sokolíkov“, ktorí sa v jednotlivých kategóriách umiestnili nasledovne: 1. miesto Sophia Ševčíková (FU 9 26 kg), Patrik Fedor (MU 9 +40 kg), Sandra Ševčíková (FU 11 28 kg), Matúš Vozár (MU 11 +50 kg), 2. miesto Oliver Kohár (MU 9 24 kg), Bianka Moravčíková (FU 9 +40 kg), 3. miesto Dominik Fedor (MU 9 24 kg), Dominik Oravec (MU 9 28 kg). Pretekári Jakub Ursíny a Tomáš Panáček museli pre zranenie odstúpiť zo súťaže. Veronika Uhrínová sa napriek bojovnému výkonu neumiestnila. Vrútockí žiaci skončili na 42. ročníku olympijských nádeží na 6. mieste. Judo Club TJ

Sokol Vrútky ďakuje všetkým pretekárom, rodičom a sponzorom za spoluprácu. Na Veľkej cene Popradu (19. októbra), na ktorej štartovalo 530 džudistov zo štyroch krajín (Slovensko, Česko, Poľsko, Ukrajina), nastúpilo za Judo Club TJ Sokol Vrútky vo svojich vekových a hmotnostných kategóriách deväť pretekárov. Spomedzi nich získali zlatú medailu Jakub Ursíny, Patrik Fedor a Matúš Vozár, striebro si vybojovala Sophia Ševčíková a bronz si domov odniesol Simon Píkla. Na 4. mieste skončili Tomáš Panáček a Tomáš Marček, šiesty bol Dominik Oravec. **Stranu pripravil: Ľubomír Chochula**

MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL KLOBÁS

9.11. SOBOTA PENZIÓN ĽADOVEŇ

HLAVNÝ PROGRAM:

(vstupné do 19:00 sa NEPLATÍ)

- 10:00 - 11:00 **registrácia súťažných tímov**
 11:00 - 11:10 **štart súťaže**, slávnostný sľub, oznámenie tomboly
 11:10 - 11:50 vystúpenie **Spolok petrovských žien** (spev a tanec)
 11:50 - 12:05 **predstavovanie tímov** (1. časť)
 12:05 - 12:20 hra na fujare **Martin Brxa**
 12:20 - 12:35 **predstavovanie tímov** (2. časť)
 12:35 - 13:10 vystúpenie **Folklorný súbor Petrovčan**
 (vystúpenie mladých Petrovčanov v krojoch)
 13:10 - 13:30 vystúpenie **speváckeho súboru z Turca**
 13:30 - 13:40 ukončenie **súťaže vo výrobe klobás**
 13:40 - 14:30 **PREKVAPENIE**
 (zároveň súťaž v plieskaní bičom + Martin Brxa)
 14:30 - 15:30 **vyhodnotenie súťaže a tombola**

15:30 - 16:45 koncert HORKÝŽE SLÍŽE

16:45 - 17:00 **ukončenie 1. časti programu FESTIVALU KLOBÁS 2019**

19:00 - 01:00 **Svätomartinská zábava** (Penzión Ľadoveň)

- do tanca hrajú **Javorové husle**

(rezervácie stolov na t. č.: 0910 966 966)

PROGRAM PRE DETI:

V čase **od 11:00 do 16:00** sa Vám **animátori BEZPLATNE postarajú o deti** vo vyhrievanej nafukovacej hale. V detskom programe bude zahrnuté aj **BEZPLATNÉ predstavenie "Divadla z domčeka"** (vystúpenie sa bude konať 2-krát) a **bohatý animátorský program** pre deti.

SPRIEVODNÝ PROGRAM:

PILSNER BEER FEST

**0,5L
ZA
1 EURO**

BOHATÁ TOMBOLA

- množstvo cien + obrovské prekvapenie

1. cena: AUTOMOBIL

moderátori akcie:

VERONIKA a ĽUBOMÍR PAULOVÍČOVCI

hudobný sprievod:

**HARMONIKÁRI MAJERČÍKOVCI
HELIGONICA**

FOTOATELIÉR

fotenie v kostýmoch á la zabíjačka

DETSKÝ STAN

postaráme sa o Vaše deti počas podujatia

REMESELNÍCI A PREDAJNÉ TRHY

HORKÝŽE SLÍŽE

PRIHLÁŠ SVOJ TÍM A UKÁŽ, ČO VIEŠ.

KONTAKT: 0903 550 213, www.festivalklobas.sk, Festival klobás